دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم: ښکلا
لیکوال : ګل رحمن رحماني
خپرونکی: ګودرخپرندویه ټولنه
کمپوزګر: بختیارتلاش
ډیزاین: صادق الله صادق
چاپ شمېر: ۲۰۰۰
دخپرېدو کال: ۱۳۸۹هجري لمریز
انټرنیت خپروونکی: اجمل اکبري

ډالۍ

خپلې ګرانې مورته چې زموږ دکورنۍ خوښۍ پرې راغونډې دي اوله خدایه ورته له مانه اوږ دعمرغواړم.

دهلمند دارېژېدلې ښکلا

هلمند یووخت دپښتنوالې په ټولوځانګړتیاوو ډک نوم وو اودنوم په اخیستوبه یې دهرچاپه زړه کې یوډول رعب اوعظمت په څپوشو هلمندښکلی وو، ښایسته وو ، دغیرتونواوننګونوکوروو، اودپښتنودسرشمله وه دهلمندپراخې ځمکې دګران هېواددطبیعي ښکلایومستندانځوروو خواوس هرڅه بل ډول وو زه په خپل دې ناول دغه لیکنه داسې مهال کوم چې همداوس هم په دغه سیمه کې دمشترک په نام عملیات په جوش سره روان دي بهرنیواوافغان ځواکونودمارجې دسمسورې سیمې دنیولولپاره دومره لوی فوځي عشرکړی چې ته به وایې دکوم هېواددنیولوهوډیې کړی لاهم دښکلاغوندې دګڼوهلمندی پېغلوکډې له دغه سیمې روانې دي خوپه کومه خوا؟ دچاکره ؟چېرته اودچالپاره ؟داهغې پوښتنې دي چې لایې هم زماسره ځوا ب نه شته اوپه دې ناول کې هم راسره راته پیدانه شوې په دغه سیمه چې اوس هم کوم ناورین روان د ی نونړیوال څه چې په کابل کې زموږ مشران هم نه دي ورباندې ډېرکم خلک به اوس په دې پوهېږي چې دادپښتنواوپښتون ولس په ضددچاپرېکړه وه اوڅومره پښتانه په کې په نورونومونوخپل شوي دي زه نه غواړم خپلې خبرې اوږدې کړم ځکه دهمدې لپاره مې دغه ناول لیکلی دیوریښتینی داستان دی اودیوې هلمندی نجلۍ ښکلاداستان بیانوي چې څنګه یې ژوندتلاترغه شواودچاایثاربېرته پخوانۍ خوښې ورته راستنه کړه ددغه داستان عجیبه پېښې دکابل له قمبرڅلورلارې څخه پې لېږي چې اوس هم په کې ګڼ هلمندي مهاجرمېشت دي اوهرچاته دسوال لاس اوږدوي وروسته یوه برخه دښکلاپه لیکنوکې راغلې ، په ښارکې دیوه کلیوال ځوان هغه حالت انځورشوی چې کله هم له ښارسره جوړنه راځي نور ې پېښې په لښکرګاه اوپېښورکې بیان شوې دي اوپه کابل کې پای ته رسېږي ښه خبره په کې داده چې ښکلاته یوبل سلطان اوسلطان ته یوه ښکلاپیداکېږي په دې هیله چې دغه داستان په مینه ولولی.اوبیایادونه وکړم چې دازمادویم ناول دی خوترلومړي لیکل شوي ناول وړاندې خپرېږي.

په پای کې له خپل ملګري فرهنګي اوفرهنګپال اودکودرخپرندویې ټولنې دمشرعزت الله ځواب ددغه کتاب دسمبالونکي اوخواږه دوست قاري صیب قدرت الله تائب نه په ځانګړې ډول مننه چې دغه ناول خپروي اوستاسې ترګوتویې دررسوي دګران ملګري اوژورنالست عزیزاتل نه مننه چې زماپه اړه یې یوڅه ولیکل اودغه ناول په چاروکې یې مرسته وکړه ، دصفاراډیودپیاوړې تخنیکر اوهڅاندزلمي بخیتارتلاش دې هم کودروداني وي چې دغه خورې ورې پاڼې یې په کم وخت کې کمپوزکړې دټولوښه غواړم خدای یې په ټولوچاروکې کامیاب لري

ستاسې ټولودمینې پوروړی

ګل رحمن رحماني

۱۳۸۸\۱۲\۵کب
دصفاراډیو دخپرونو مدیریت
جلال اباد ښار

یو څه ددې داستان دلیکوال په اړه

دخیال اوتصور دماڼیو انځورګرشاعر ښاغلی ((ګل رحمان رحماني)) له نن څخه څلورویشت پسرلي وړاندې د وردګوولایت په چک ولسوالۍ کې داروانښادمولوي ((عبدالرازاق)) په دینداره او فاضله کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترګې غړولې دي. دی لومړنۍ زده کړې یې دچک ولسوالۍ پورې اړوند د حضرت((عمرفاروق په لیسه کې سرته رسولي او په همدې لېسې څخه په ښه درجه فارغ شوی.
اوس مهال ښاغلی ګل رحمان ((رحماني)) دننګرهار پوهنتون کې دپښتوادب دوروستي کال زده کړیال دی.دی لا داتم ټولګي زده کونکی وو چې دشعراو ادب ښاپیرۍ په خپله رنګینه غېږ کې راونغاړلو او دښکلاخالق ورباندې د دغه ستر نعمت لورېنه وکړه.ښاغلی ګل رحمان ((رحماني)) ددې تر څنګ چې ځوان، پیاوړی ،هڅانداونازک خیاله شاعر اولیکوال دی یو زیرک اوخوش میذاجه ژورنالیست هم دی او په دغه ډګر کې یې کارونه دستایلووړدي.ښاغلي د چاپي رسنیو تر څنګ یوشمېر غږیزو رسنیو سره هم کار کړی چې اوس مهال د((صفا)) راډیو دخپرونو دمدیرپه توګه خپله دنده په مخ وړي.
دښکلا ناول دلیکوال څلورم چاپي اثر دی او دبندیوان ((ناول))، پرې شوي تاکونه ((لنډۍ کیسې)) اوتلپاتې درد ((هنري نثرونه)) یې دچاپ لارې څاري.
ښکلا ناول افغاني ټولنې ته داوسمهالوورپېښو کړاونو هېنداره ده او دغه انځور پکې لیکوال ډېر په مهارت انځور کړی.نو په دې هیله چې دغه په زړه پورې داستان ترپایه ولولئ او یو څه ادبي تنده موپرې خړوب شي.
په پای کې ددغې ټولګې دچاپ کېدو مبارکي هڅاند شاعر لیکوال او ژورنالېست ښاغلي ګل رحمان ((رحماني)) ته په علم او ادب کې دلاښوپنځونواوپرمختګونوهیله کوم .خدای (ج)دې وکړي چې دغه ناول دلوستونکودخوښې وړوګرځي دپښتوادب په زولۍ کې دیوه غوره زیاتونه شي.په قلم اوعلم یې دې برکت وي له الله څخه ورته په راتلونکې کې دلا بریاوو او دلازیاتو خدمتونو حوصله غواړم
په درنښت
عزیز((اتل))
جلال کوټ-صفاراډیو دفتر
۱۳\حوت\۱۳۸۸

د ابراهیم بن ادهم جومات ته به د لمانځه لپاره د ښار هغه عمر خوړلي کسان راتلل چې د ژوند اوږدې تجربې به یې پای ته رسولې وې، او اوس به یې د ژوند یوه زیاته برخه په راز او نیاز او یا هم د ځوانی په رنګینو ګناهونو د اوښکو تویولو لپاره ځانګړې وه ددغه بوډاګانو په زړونو کې د پښېمانیو او سلګیو را الوتی طوفان یوازې هغه چا ښه حس کولی شوای چې د ګناهونو ډکه ځواني ترې تللي وه او اوس لکه دمنې پاڼه هرې سیلۍ ورسره اخیستل ، ځینې بیا داسې کسان وو چې د ابراهیم بن ادهم دسخاوت او قربانیو کیسې به یې اورېدلې وې هغوی به فکر کاوه چې ادهم صیب به ددغه جومات په کوم محراب کې ناست وي او دوی به یې ووینې خو داټول د بوداګانو اندونه دي، اروا پوهنه وایي چې په بوډاتوب کې انسان بېرته د ماشومتوب خواص غوره کوي د هغوی غوندې یې خفګان، خوښي او باور په وړو خبرو وي خو ددوی ترمینځ ګډ ټکی بیا هم سپېڅلتیا ده نوی ماشوم چې کله دخپلې مور په غېږ کې

نړۍ ته سترګې وغړوي د هغه تنکۍ ګلغوټۍ په څېر وي چې يو سهار واشي په بڼ کې خپلې وړمې او رنګونه خواره کړي او کوم نسيم يا سيلۍ يې لاهم له پاڼو سره لوبې نه وي کړې، بوډاګان که د راون پوهنې له نظره ماشومانو ته ورته کېږي نو بيا د هغوی په سپېڅلتيا اعتراف هم دهغوی حق دی په داسې عمر کې ديو بوډا سره تر ټولو وروستۍ سرمايه د هغه اوښکې وې چې هر چاته يې په مينه او عاجزۍ ډالۍ کوي.

د ابراهيم بن ادهم د جومات په غولي بيا نه يوازې دغه ډالۍ سهاراوماښام په تياروکې وړاندې شوې بلکې ډېرو ماتو خوړلو ځوانانو هم په تيارو کې د سوڼ سوڼ اوازونه اوچت کړيدي ، د څښتن په وړاندې يې ددې ډالۍ په وړاندې کولو کې ځان کم نه دی راوستی.

داجومات دومره عصري او ښکلی نه وو خو ښکلا يې په دې کې وه چې د ښار د شورماشور نه لرې ديوې کوچنۍ غونډۍ په لمن کې جوړ وو او لاره يې هم په ډېرو واټونو او کوڅو کې نه وه چې د لمونځ کوونکو لمونځ او عبادت ته دې د ريا ګوته ونيول شي د جومات دغولي په يوه برخه کې لاهم پوزی هوار وو د برق په ځای په کې تېلي څيراغونه او شمعې لګېدلې او دېوالونه يې د ختو وود چت لرګيو او د اوداسه ځايونه يې له واره سرې پوهول چې دا جومات د ښارله نوروکورونواوودانيونه څومره مشر دی همدغه ځانګړيتاوو جومات ته دا وياړ ورپه برخه کړی وو ،چې په ورننوتو به د هر چا له سره دنياوي خيالونه ووتل او په زړه کې به يې يو ډول تسکين او ارام لمن هواره کړه.

دا سې فکر به دې کاوه چې د اصحابو کرامو د وخت په کوم جومات کې په عبادت لګيايم په ذهن کې به ضرور ورته دد غه جومات د جوړونکو هغه انځورونه راتلل چې په ډېر وياړ سره د ښار په دغه څنډه کې د يوې شنې غونډې په لمن کې لګيا دي او جومات جوړوي ديوې دنګې منارې لپاره ختې پخوي او له ډېر زحمت وروسته يو داسې ښکلې او رنګه مناره ورجوړوي چې اوس هم د چا په وس کې نه شته او بيا يې ديو داسې چا نوم پرې ږدي چې بشريت يې لاهم د احسانونو پوروړی دی.

د جومات په غولي دهوارو شوو پوزو په مخ د مخکينيو کسانو د سجدو نښې شته دا پوزي د هغو د تندي او ګونډو خاپونه لا هم د يوه سپېڅلي امانت په توګه ساتي او ډېر ځله ورته د يو چا پام هلته اړوي چې پرې د سجدې لګولو وياړ ور په برخه شي شايد د هغوی د سلګو او دعاګانو ازانګي هم د جومات په کوم کونج کې خوندي وي خو له غوږونو يې به لا هم هغه پردې نه وي لرې شوې چې دغه سپېڅلو ازانګو د اورېدو مخه نيسي د جومات ملا امام ملاشمس الدين هم يو نېک انسان دی چې ددغه جومات د امامت لپاره مناسب څه چې هرچافکرکاوه چې خدای(ج) د دغه جومات د امامت لپاره پيدا کړی دی.

هغه په هر څه پوهېږي د ابراهيم بن ادهم دومره کيسې يې يادې دي چې په يوه کتاب کې به هم نه وي راغلې يا که وي هم نو څوک يې د ملا شمس الدين غوندې په ځانګړې طرز نه شي ويلی هغه د يوې

پېښې یا د پېغمبرانو د کیسو په بیان کې ددومره انځور ګرۍ او تمثیل نه کار اخلي چې د اوریدونکو خولې ورته له ډېرې حیرانۍ. وازې پاتې وي او په خیال کې هم د سحنې په یوه برخه کې روان وي.
له کلي نه د کابل ښار ته زموږ راکډه کېدل یوه ذره هم زما په طبعه نه وو خو پلار مې وېل چې په کلي کې مو ګوزاره نه کېږي زه هلته په دنده کې وم او زړه مې دلته راختلی وي ما په بار بار د هغه ددغه پرېکړې مخالفت کاوه زه نه پوهېږم چې ولې مې په زړه او په ذهن کې د کلي ښکلا دومره واکمنه وه چې زه یې آن د پلار د خبرو په مقابل کې ودرېدو ته هڅولم ما له غرونو، سیندونو او کروندو سره دومره پیوند اخیستی وو چې پوره څو کاله د خپل پلار ددغه ارادې په مخ کې خنډ شوم د هغه د سترګیاوو او سرګردانیو ګناه مې په غاړه واخیسته په سر کې را باندې دا شکونه هم وو چې د خپل تره باز محمد کاکا له لور ښکلا سره مینه لرم او د هغه جادویي او غرنۍ ښکلا د پلار په وړاندې د ودرېدو ګناه ته مجبور کړی یم او په کلي کې د پاتې کېدو زولنې یې پښو ته را اچولې دي.
دهغوی دا شکونه هم بې ځایه نه وو زه په ښکلا له زړه نه مین وم هغه یوه داسې نجلۍ وه چې د یوه کلیوال ښایست ټولې ځانګړتیاوې اوصفتونه په کې راجمع وو او د لرغونو کیسو د ښکلو ښاپېریو څېره په کې تراشل شوې وه هغې هم زه خوښولم او دغه پېغام یې څو ځله د عقابې سترګو له بامه رارسولی وو خو موږ له ماشومتوبه سره ناآشنا وو او یو بل ته دیو نا ویلي راز غوندې ښکارېدو موږ د هغوی د کورونیو تر منځ ان له هغه مهاله د تربګنت او دښمنۍ تور دېوالونه ولاړ وو او یو د بل سره مو خبرې نه کولې د هغوی ددروازې او کوڅې په مخ کې به له تېرېدو سره هم زما پلار غوږونه راباندې تاوول او په زوره به یې راته ویل
((وه ځونیمرګ شې تربوردې دی !))
زه د خپل پلار په دې کړو ان له هماغه مهاله حیران وم که زما بازمحمد کاکا یو ساده دکاندار وو خو پلار مې هوښیار انسان وو اویا د کلیوالو په خبره پنتوني (پوهنتوني) وو هغه به چې په کابل کې هم زموږ کوم کلیوال ولیده نو ددې په ځای چې د کور حال احوال واخلي نو د کور پوښتنه به یې ورڅخه کوله چې سلطان خوبه د بازمحمد د زامنو سره کار نه لري؟
خو زه ښه نه پوهېدم چې زما د پلار مطلب څوک دي موږ ان د ماشومتوبه سره مرور وو او ددې مرورتوب سره سره ښکلا زما په زړه کې وه او په د یوه ښکلي انځور په څېر به مې په شپو شپوورسره خبرې کولې خو د پلار غوصې او د بازمحمد کاکا قهرجنو سترګو به دغه انځور پیکه کولو د اوړي دموسم په ماښامونو به چې هغوی په برنډه ناست وو نو ما به د بالاخانې د کړکۍ پرده کش کړه او له چولوبه مې غلي غلي د ښکلا دوی انګړ ته ورکتل ښکلا به د ورونو او مور په مخ کې ناسته وه او د مور پښې به یې چاپي کولې.

زموږ کور ته لار دهغوی په دروازه راتېرېدله یوه ورځ له ښوونځي په تفریح کې را وتښتېدم ګورم چې د باغچې په مخ کې ښکلا زما کوچنۍ خور درولې او هغه ورنه ځان خلاصوي ښکلا ورته وایي سلطان ځنګه دی له ښوونځي څه وخت راځي؟

زما په راښکاره کېدو ښکلا په منډه کورته ننوته او خور مې حیرانه پاتې شوه لکه کومه لویه ګناه یې چې کړې وي مخکې له دې چې زه ورته څه ووایم په عاجزانه لهجه په خبرو شوه.

سلطان لالا په زوره یې درولې وم، غوږونه یې لاته تا و کلل.(کړل)

که څه هم زما په زړه کې د خوښیو طوفان را لوتی وو او د هغه څه په اړه پوهېدم چې له مودو مودو یې د شک او ګومان په تیارو کې ډوب کړی وم خوخورته مې یوه وړه څپېړه ورکړه او د کور په لور روان شوو خو زما په څېره کې د خوښۍ خورې څپې د پټېدو نه وې ممکن ښکلا به د دروازې له چولو هم څارلی وم او زما حالت به ورته څرګند شوي وي خو د تربګنت او دښمنۍ تور دېوالونه لا هم زموږ په وړاندې وو کور ته په رسېدو مخامخ د خپلې مور خواته ورغلم له ځک نه یې په کټوو کې شړومبې اړولې وې بې واره مې ترې وپوښتل.

مورې موږ ولې له ښکلا ....

د ښکلا کلمه مې ناڅاپه خولې ته راغله لږ تم شوم خو مور مې وار ړومبی کړ.

څنګه......څنکه؟

هسې ما ویل مور جانې موږ ولې د مشرکاکا سره دښمني لرو؟

په حوصله یې ځواب راکړ.

زویه ته دا راته ووایه چې هغه څومره ځمکه لري؟

ځواب مې ورکړ.

مورې د کلي نیمایي ځمکه دهغه ده خو دا په دې پورې څه اړه لري.

مور مې وخندل

زویه په دې کې د نیمایي نه زیاته زموږ وه خو خدای (ج) دې د بازمحمدي(کلیوالو مې کاکاته بازمحمدی ویل) ته ښه ورځ نه ورکوي پلار ته یې دې ویل چې تا ټول عمر په ښار کې په پښتون او وزیپو تېر کړی زه د پلار مشر زوی وم او د ځمکې د ساتلو او کرکیلې ټول کارونه زما په غاړه وو ستا په حق مې تا ته واده وکړ نور

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

نو د ځمکې

حق نه لرې دموږ په خبرو مې بازمحمد کاکا ته په لومړي ځل زړه له غوصې او انتقامه وېړسېده خو د ښکلا مقام لا په هغه ځای وو. تورې غټې سترګې، ګڼې زلفې او پیاوړې اندامونه یې لا هم زما لپاره د ستاینې وړ وو.

دژوندیوه زیاته برخه مې همداسې دیوې پټې مینې په خونداودردکې تېره کړه له دولسم ټولګي نه له فارغېدو سره سم مې پلار ښارته د ځان سره بوتلم دوه درې ځایه یې په کورسونو واچولم چې کانکور ته تیاري ونیسم پلار به مې له دفتر نه ووزګار شو نو د خپل دفتر په موټرکې به یې هرې خواته ګرځولم زه پوهېدم چې د هغې ټولې هڅې ددې لپاره دې چې ما له ښار سره عادت کړي او دکلي مینه او ښکلې انځور مې له ذهن نه ووځي او په ښار کې له ژوند سره اشنا شم د ښار په ځېنو پارکونو کې مې طبعه ولګېده کورس ته به مې د پلار په غوښتنه دریشي اغوسته او سم کابلی ښکارېدم.

یوه ورځ چې ماښام کوټې ته راغلو پلارمې وویل چې زه سهار وختي یوځل کلي ته ځم ته به په وخت کورسونو ته ځې او دلته به درته دفتر اشپز خدمت کوي او دفتر اوکورس ته به دې بیایې زه غواړم د مور او خورګانو احوال دې واخلم زما زړه هم غوښتل چې لاړ شم خو پلار مې راسره موافق نه وو ویل یې چې کورسونه دې وو ایه که لاړشې غیرحاضرېږې.

سهار وختي چې راپاڅېدم نو د پلار ځای مې خالي وو، یوه شوم چې د کلي په لور تللی دی، دهغه په غیاب کې چېرته نه ګرځېدم په خالي وختو کې به تلوېزون او کمپیوټر ته ناست وم، اکثره وخت به مې فلمو نه او سریالونه کتل، چې ډېر ځله به ښکلو نیمه بربنډونجونو په کې نڅا کوله، خو ددې نندارې په لیدو به مې زر چینل بدل کړ او ذهن ته به مې یوه غرنۍ ښکلا ودرېده.

دنګه لوړه ونه، غټې تورې سترګې، مړاوي باڼه او په کې پرته حیا چې لامې هم د ښار په نجونو او خپلو ټولګیوالو کې ونه لیده.

پلار مې ویل چې شپه تېروم او زر راځم، خو په دې کې ان دربیمه شپه ووته، د پلار درک مې ونه لګېده ،د اشپز سره مې هم نه لګېده ګوډه ماته پښتو یې ویله چې زه به پرې نه پوهېدم.

یوه ورځ یې راته وویل:

اغا دې د دفتر ملازم جمروزی ام کې ځان کې بولی دی د هغه په خبره مې وخندل پوه شوم چې مطلب یې دا وو، چې پلار دې د دفتر ملازم جمروز هم له ځان سره بولی دی

څلورمه ورځ په کوټه کې تلویزون ته غزېدلی وم، په یوه خپرونه کې په کلو او اطرافو کې د روغتیایي وضعت په اړه ریپوټ وړاندې کېده، چې کورونه یې کټ مټ زموږ د کلي غوندې وو، یو کلینیک یې ښوده چې ښځې ورته کلکې ولاړې وې دوه درې نجونې هلته ځانته ولاړې وې، او یو دبل سره یې خبرې کولې خو د کمرې نه یې مخونه پټ کړي وو ،دښکلا یادونه مې بیا په زړه راوورېدل، دخوبونو په څېر کلي ته ولاړم، بیا د تربګنۍ او دښمنیو تور دېوالونه زما په مخ کې ولاړوو.

ګورم چې ور خلاص شو یوې ورې لس کلنې نجلۍ رامنډې کړې او پر مایې منګولې ولګولې، په وېره راپاڅېدم ګورم چې نجلۍ زما خور رڼا ده، په حیرانۍ مې په غېږ کې ټینګه کړه، او په مخ مې څو دمینې ښکلې ورکړې، خو مخکې له دې چې څه ورته ووایم رڼا وار ړومبی کړ.
سلطان لالا راورسېدو ټول راغلو، ادې ام راغله دروازه مو بنده که، په دې کې مې پلار هم راننوت چې وینځلي لاسونه یې په لاس پاک وچول په خندا یې را غږ کړ:
بچیه! اخېر مې کابلی کړې وا ه وا....په دریشۍ کې څومره ښه ښکارې.
دواړو دمه جوړه کړه، او بیا درې واړه له کوټې ووتو، په موټر کې کېناستو په کږو وږو کوڅو کې روان شوو له څه مزله وروسته مې پلار دیوه نسبتاً جوړ کور په دروازه کې هارنډ وواهه، چې ګورم دروازه خلاصه شوه، او کوچنی ورور مې بلال راښکاره شو، وړاندې ننوتو کټل مې چې درې نورې خورګانې او مور مې دیوه کوچني دهلېز دبوالونو ته پرېشانه ناست دي، ټولو ته په مینه ورغاړې وتم، او پلار مې په فاتحانه انداز د کلي نه د کډې رابارولو مخکې له مخکې د کور نیولو کیسه بیان کړه، او بیا مې یې د مور په اوږه لاس کېښود، ماته یې وکتل
دی مې ځکه نه خبرولو ماویل چې هسې نه پرېنګ په ژړا شي.
په منډه زموږ د نوي کور په کوټو وګرځېدو درې څلور کوټې وړکی انګړ په کې ځاه او د انګورو دوه درې تاکونه وو، وړاندې جمروز هم لګیا وو په کوټو کې پرشونه غوړول، دمور مې چورت خراب وو، پوه شوم چې زما غوندې ددې هم له کلي زړه نه کېده، خو خورګانې مې له خوښې په جامو کې نه ځایدې.
مور ته مې زه هم خفه وم، او ځان مې د انګورو د تاک په سمولو بوخت کړی وو، چې په دې کې مې پلوشه خور څنګ ته راغله.
سلطان لالا ادې په غوا په پسې خفه ده، هغه مو د ښکلا دوی کره پرېښوده او موږته به یې هم مستې او تروې رالېږي.
دښکلا د نوم په اورېدو مې زړه ټکان وکړ،اوچت مې رنګ لږ بدل شو، لکه پلوشه چې هم رابانډې پوهېدلي وي، را وړاندې شوه او په ټیټ غږ یې له خولې ووتل، ډېر یې در پسې ژړل خو...........
ددې سره یې دمور په خوا منډه کړه او زه هم شرمینده دانګوروترتاک لاندې پاتې شوم

*****

د یو کال په موده کې زموږ کورنۍ له ښار سره عادت شوه، کوچنی ورور مې بلال او څلور خورګانې مې پلار په ښوونځي کې اچولي وو، او زه هم په کانکور کې د کابل پوهنتون د ژبو ادبیاتو پوهنځي ته د خپلې خوښې سره سم بریالی شوم، او زده کړې مې پیل کړې خو لاهم د ښاري ژوند سره پوره جوړ نه وم، د خپلو ټولګیوالو نجونو په لیدو سره سره هماغه غرنۍ ښکلا زما خیال و ذهن کې خوره وه، او یاد به یې یو ډول نشه کړی وم، تر مړاو ښو لاندې غټې اوله حیا ډکې سترګې او غښتلي اندامونه، اوپه وړاندې مې دکرکې اوترېګنت تور دېوالونه دښکلا له یاد سره ملګري وو.

پلار مې داسې مصروف کړی وم چې کلي ته د تلو خیال هم راسره نه وو ، کله به مې چې پلار ته خبره ور یاده کړه چې کلي ته مې زړه شوی او پتنګ یم نو غوصه به شو.
بچیه کلی اوس د تربورانو ځاله ده، تربور د لستوڼي مار دی د مارانو له ځالې دې چې څومره وس وي لرې ګرځه، په دې وخت کې به د پلوشې پر شونډو غلې غوندې موسکا خپره وه، او کله به یې د لاس په ورغوي په پیکه ډول رنګ د ښکلانامه لیکلې وه،ما څو ځلې په هغې لاس اوچت کړدو هلو ګوابن مې ورته وکړخو ، هر ځل به یې د پلار د خبرولو ګوابن راته کاوه، چې زه هم ترې وېرېدلم.
یوه ورځ په ټولګي ناست وو چې د فلسفې استاد ټولګي ته راننوت، هغه که څه هم په موږ رسمي ساعت نه درلود ، خو کله کله به راغی او زموږ د ټولګیوالو سره به یې اوږده بحثونه کول، هغه بوډا وو ، لویه سپینه ږیره، اوږدې څڼې او وچه کلکه څېره یې لرله، چې د فلسفې په برخه کې یې په کوم بهرني هېواد کې زده کړه کړې وه
خو نجونو د رحمان بابا نوم پرې ایښې وو ، یوه ورځ د یوې د خولې نه ناڅاپي هغه ته همدغه درحمان بابا کلمه ووته استادورته څه ونه ویل خو خپلې یوې بلې ملګرې دومره سپکه کړه چې بیا یې کله هم دانوم ورته وانه خیست.
ورته یې وویل له خدای مې ځار کړې، ته اوس دا چرسي د رحمان بابا سره برابروې، رحمان بابا خو صوفي او عارف انسان تېر شوی، خو خدای خبر چې پوهاند صیب به په بهر کې د تحصیل په مهال څه لوبې کړي وي،د اوږدې سپینې څڼې او ږیره خو یې اوس اوس پرېښې
دفلسفې استاد چې راننوت، زه د رابندر رانات ټاګور د ګیتا انجلي په مطالعه بوخت وم، او د بنګال شنو ځنګلونو او سمسورو ساحلونو ته تللی وم، چې ټاګور صیب په کې خپل تل پاتي سرودونه ویلي وو ، استاد ټولو ته د ارام کېناستلوا شاره وکړه، او بیا یې په دواړو لاسونو خپلې متې ونیولې، د ټولګي په مخ کې په قدم وهلو لګیا شو ، کله به یې د کړکۍ خواته او کله به یې د هغو نجونو خواته کتل چې د ټولګي په کونج کې په خبرو لګیا وې، او قلمونه یې خوځول.
له یوې شېبې چوپتیا وروسته استاد د خپل لاسي بیک نه یو کتاب را وویست، او بیا یې زما خواته وکتل،
سلطانه پاڅه:
کتاب مې بند کړاو په وارخطایۍ پاڅېدم، بې له څه مقدمې یې پوښتنه رانه وکړه.
سلطانه ښکلا پېژنې؟
زړه مې ټکان وخوړ، قلم مې له ګوتو په مېز ولوېده، اوف خدایه ! دا بلا هم راباندې خبر دی......
په ذهني کشمکش کې اخته وم ګوتې مې رېږدېدلې، ټولو سترګې په ما کې ګنډلې وې، او زما لړزانده څېره یې څارله.
دلینا په نوم یوې ټولګیوالې زما له شاتني قطاره راغږ کړ.

استاده ښه پوهیږي، خو له بده مرغه دبیان لپاره د نوو الفاظو له قحطۍ سره مخ دی، که لږ وخت ورکړې ځواب وایي، دهغه هسې هم دغه کلاسیک تعریفونه نه خوښیږي
ټولو وخندل زه بیا هم په خیالونو کې ډېر لرې تللی وم، دیوې غرنۍ ښکلا په ننداره بوخت وم.
تر مړاوو ښو لاندې له حیا ډکې تورې سترګې او غښتلي اندامونه او تر منیځ یې ولاړ د ترېګنۍ اودښمنۍ تور دېوالونه.....
استاد چې زما ځواب ته منتظر وو، زما په اضطراب او پرېشانۍ پوه شو، یو قدم وړاندې راغې
یا په بل عبارت ښکلا څه ته وایي؟
دا ځل مې زر ځواب ورکړ:
ښکلا د خدای تعالی په مخلوقاتو کې یو لږ هغه ځانګړتیاوې دي، چې موږ یې په لیدو دخوښې احساس کوو، او روحي تسکین مو پرې حاصلیږي، دغه ځانګړتیاوې کوم ځانګړې قوانین نه لري،بلکې دا پرېکړه زموږ په واک کې ده، چې د ې تعریف او بیان ته څه ډول جامې وراغوندو
واه واه ډېر اعلی.
استاد لاسونه وپړکول بې له دې چې زما سم او ناسم معلوم کړي، لینا ته یې ګوته ونیوه، ته پاڅه د سلطان په خبرو کې څه زیاتوې یا کموې اوس دې د تبصرې وخت دی
لینا پاڅېده نرۍ سپینې ګوتې یې پر مخ او شونډو تېرې کړې او له یو عالم اداګانو سره په خبرو شوه
استاده همدغه پوښتنه ځواب کړم ؟
هو په دې اړه خپل نظر ورکړه چې په اصطلاح ښځې ښکلا څه ته وایي.
استاذه ښکلا خو زما د تره لور ده چې په نهم ټولګي کې درې ځلې ناکامه شوه اوس نو په کور کې د تورو دېوالونو شاته ناسته ده، ټولو په کړس کړس وخندل استاد به هم د معمول خلاف له خندا نه په ملا کوږ شو خو زه یو ځل بیا کلې ته تللی وم،
تر مړاوو ښولاندې غټې او له حیا ډکې سترګې ، دغر نۍ ښکلا غښتلي اندامونه مې سترګوته ودرېدل چې لایې هم په وړاندې د ترېګنۍ او دښمنۍ تور دېوالونه ولاړ وو.
خو لینا دا ځل جدي شوه او خبروته یې دوام ورکړ:
استاده ! ښکلا د ژوند د تکمیل د فرشتې نوم دی، اویا هغه زرین تاج دی، چې د چا په سرکېښودل شو ، نو په هره خاوره او دنړۍ په هر هېواد یې باج چلیږي، ښکلا هغه نابللې مېلمنه ده، چې په هره مېلمستیا او محفل کې یې قدر کېږي، خدای (ج) چې په خپل عظمت دا نړۍ پیدا کړه، او په هر څه کې یې د ښکلا د رنګ او بوی سره زرغونه کړه ، هېڅوک دا حکم نه شي کولی چې په دې او یا هغه شي کې ښکلا نشته زه له ښکلا نه منکر ړوند اویا که لږ ورتېره شم کافر ګڼم، ځکه چې ښکلا په هر څه کې شته، خو توپیر زموږ په سترګو کې دی، ځکه نو دښکلا پېژندنې پوهان په دې نظر دي، چې ښکلا د نظر تابع ده، په یوه ګلدان کې که د چا سور رنګ خوښیږي نو دبل چا به خوښ نه وي، ژیړ یا سپین رنګه ګل به

خوښوي، ممکن زه په دې ټولګې کې د ډېرو ښاغلو خوښه یم، خو ځېنو ته به بدرنګه ښکارم، ددې نه معلومېږي چې زموږ نظر د ښکلا تابع دی،او ښکلا کله هم زموږ د نظر تابعداره نه ده.
په ټولګي کې بیا د خنداګانو اوازونه پورته شوه لینا په کېناستو کې بیا یوه خبره وکړه.
البته ذوق په کې ډېر مهم دی متاسفانه ډېر ښاغلي د ذوق د معیار نه محروم دي، نو ځکه یې زه په ښکلا پېژندنه کې ډېر پیاوړي نه ګڼم.
استاد لاسونه وپړکول.
او لینا ته یې په خندا وروکتل
شاباس وروستې خبره دې ډېره په زړه پورې ده.
خبره داده چې زموږ د هېواد په پوهنتونونو کې بیوټي سبجیکټ (دښکلامضمون) ته خاصه توجو نه ده شوې، خو په امریکایي او اروپایي یونورسټیو (پوهنتونونو) کې ورته خاصه پاملرنه کېږي، ځکه چې دا دانسانانو له ژوند سره د سایکولوجي(اروا پوهنې)په څېر تړلې ده او ډېر محصلین په کې تخصص اخلي،نو ډېر کسان بیا ښکلا ممکن یوازې د انسان د ظاهري بڼې زړه راښکونتیا او ښایست ته وایي، لکه څنګه چې هر کال د نړیوالو له خوا دنړۍ په نجونو کې د هغې ظاهري صورت ته په پام سره د ښکلا مالکه ټاکل کېږي دا هم درسته ده، اما ددې نه هم سترګې نه شو پټولی، چې د هېوادونو پولې او ټولنیز معیارونو ښکلاته بدلون ورکولی شي، زه چې په امریکا کې اوسېدم ښکلې نجلۍ هغه وه، چې ډېر ملګري، طلایي زلفې، شنې سترګې او بې پردې جامې به یې لرلې، خو دلته په افغانستان کې بیا هر څه ددې برعکس دي، نو یو انسان ته ښایي چې معنوي او ظاهري ښکلا دواړه ولري، زه فکر کوم چې دغه دواړه ښکلا ګانې په ګډه یو دبل تکمیلوونکې او د ښکلا د یوې سترې هستۍ انځورونکې دي، ظاهري ښکلا فطري اړخ لري، او دښکلا د خالق ورکړه ده، خو په معنوي ښکلا چې په وجود کې باطني اړخ لري،دانسان په لاس کې ده چې فصل یې دهغه د زیار او هڅو له سمندره خړوبیږي، او د حاصل مرحلې ته رسي.
استاد خبرې بس کړې او شا ته یې اشاره وکړه، چې پاڅه ورو مې کتل ګورم چې نیلوفر ګوته اوچته کړې پاڅېده او خبرې یې په حیا ناکه لهجه پیل کړې
استاده پښتانه ولې وایي چې
دا خپل ښایست راته بلا شو
چې چېرته ځمه هلته بل شي سره اورونه
نیلوفر کیناسته او استاد خبرې وغځولې
لورکۍ خبره داده چې زموږ په ټولنه کې ډېرې نیمګړتیاوې شته، دلته ټولنیز اداب نه مراعت کیږي، لا د افهام او تفهیم فضا نه ده غوړېدلې، ستا ټپه اصلاً دیوه ښکلي یا په بله اصطلا ح د ښکلا د څښتن شکایت دی، چې مطلب مې انسان دی، هغه ګوري چې د هر چاله خوا ځوریږي شپېلي پسي وهل

کېږي، او د هغه چا چې ښکلا نه پرې لورېږي، ډول ډول خبرې پسې کوي نو ځکه هغه د بدرنګۍ ارمان کوي، چې ای کاش خدای ج بیخي ښکلې پیدا کړې نه وی
استاد لا خبرې کولې چې د کره کتنې استاد ور ټک ټک کړ، او د خبرو موضوع واوښته، خو ددې ټول بحث په جریان کې د ښکلا د لفظ هر تکرار په ما خولې راماتې کړې وې او په زړه کې مې د درد څپې په خوربدو وې.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

زه په زړه کې همدغه دردونو خوړلم ، کله به په ویښه هم د کلي کوڅو او کروندو ته تللی وم، او د یو چا لپاره به مې د باز محمد کاکا لاسونه ښکلول، تر مړاوو ښو لاندې به د تورو حیاناکو سترګو په ننداره بوخت وم خو د تربګنۍ او دښمنۍ تور دېوالونه به مې مخ ته ودرېدل
مور او پلار به مې چې ماذیګر د کور په انګړ کې سره کېناستل نو زما په اړه به یې خبرې کولې، پلار به مې مور ته ویل
خدای ج خبر چې دا الک به کله د ښار رنګ اخلي،هروخت یې د ټوغکي وهلي چرګ په څېر په ویښه سترګې پټې وي
زه نه پوهېږې چې ده هلته څه لیدلي، دلته په ښار کې مې ورته هر څه برابر کړي، چې څه ووایي ورته حاضر وي، اخر دا نجونې(خورګانې)مې هم په کلي کې رالویې شوې خو ته ګوره چې راغلې بیا یې ولاکه د کلي نوم هم اخستی وي.
ددې خبرو په مهال به ډېر ځله ما یو ازې کتاب مخې ته کتاب نیولی وو ، خو زړه او حواس به مې دواړه د مور او پلار خبرو ته څک وو.
د پلوشې به چې ماته پام شو ، نو د یو شرارتي موسکا سره به یې یو ازې سترګې کش غوندې کړې، او ما ته به یې په مانا داره نظر وکتل.
زه پوهېدم چې پلوشه په هرڅه خبره ده، ممکن هغه مهال چې په کلي کې اوسېدو ، خپله ښکلا څه ورته ویلې وي، ځکه د هغوی تر مینځ به دتربګنیو او دښمنۍ سره سره زمونږ په ګډه باغچه او د چینې په غاړه خبرې تبادله کېدلې، خو د مشر ورور په توګه په هغې دومره ګران وم، چې دا هر څه یې د راز په ډول ساتل زه خپله هم ځینو هغو بدلونونو ته حیران وم، چې په ځان کې مې حس کول او په ښار کې د استوګنې وروسته راته پیدا شوي وو ، تل په یوازېتوب کې خوښ وم، او په ځوانه ځوانۍ کې دلویانو غوندې عادتونه راکې پیدا شوي وو ، هر څه ته مې له پخوانه په ځیر ځیر کتل، خو په هر څه مې دومره زر باور هم نه کاوه.

کله به لرغونې کیسې رایادې شوې، چې ما په کلي کې لوستې وې او څه مې سپین سرې انا راته کړې وې، په هغه کیسو کې به مینان اکثره وخت غرونو او ځنګلونو ته تلل اویاتښتېدل ، او هلته به په ریاضت،راز او نیاز بوخت وو، کله به مې فکر کاوه چې د زړه له تله مین یم او له زړه مې کله هم غرنۍ ښکلا نه وځي
زه پوهېدم چې د ښار نه وړاندې هلته په یوه سمسورکلي کې چې د یوه بهاند سیند په غاړه اباد وو تر مړاوو ښو لاندې تورې غتې او له حیا ډکې سترګې د خپل تربور لار ځاري، خو ددغه ځار په مقابل کې د تربګنۍ او د ښمنۍ تور دېوالونه ولاړ دي،ما به لیدل چې ښکلا ما هم نه شي هېرولی، هغه به هر سهار او ماښام د بالاخانې بام ته خيژي او کلي ته به له ښاره راغلی سرک ځاري.
کله به دا وېره هم راسره وه، چې هغې به په ما باور له لاسه ورکړی وي، فکر به کوي چې زه د ښار په نجونو کې ورک شوی یم، همدغو اندېښنو زه د یوازېتوب په ناروغۍ اخته کړم،نور چې د مور او پلار له پرلپسې پوښتنو ګروېږنو په تنګ شوم، یوه ورځ مازدیګر مهال همداسې له کوره ووتم د ښار په وړاندې څنډه کې مې په یوه لوړه غونډۍ سترګې ولګېدې چې څو شنې ونې او اوسپنیزې پایې پرې ولاړې وې،یو چېپتېر او د څو کلاسیکو شاعرانو دیوانونه مې راسره واخیستل چې یو د رحمان بابا او بل د حمید مومند وو، له ځان سره مې یوړل ما ته د ښکلا یاد او یوازیتوب دا فایده وکړه، چې مطالعې او درس ویلو ته یې مجبور کړم،ډېر وخت به مې د حمید مومند تلپاتې شعرونه ویل،او د ژوند انځورونه مې په کې موندل د هغې ښکلا په اړه مې فکر کاوه، چې دحمید مومند صیب غوندې عظیم شاعرېې د داسې دردونکو خومینه ناکو شعرونو پنځولو ته مجبور کړی وو.
حمید بابا راته د شاتو دهغه مچۍ په څېر ښکارېده، چې د ګلونو زړه ته ورننوزي، له هغه نه رنګارنګ شیره راټولوي او بیا ورنه شات جوړوي، دهغه په تلپاتي شعرونوکې دمینې داسې خواږه انځورونه او خواږه دردونه د وږمې په څېر نغښتي وو.دردېدلو زړو ته په اسانۍ سره ننوتل.
غونډۍ ته په رسېدو مې د یو ه ختېین جومات په رنګه مناره سترګې ولګېدې، چې په خپل لرغونتوب سره سره په ویاړاورعب سره ولاړه وه ،او توتکیو ورنه طوافونه کول دا همدغه د ابراهیم بن ادهم جومات وو، چې په لیدو یې له واره د خپل کلي لرغونې او زړو جومات را په یاد شو، چې په ماشومتوب کې به مې د ملا بهادر نه په کې د الفبا سپاره لوستله، د کلي ټول ماشومان به راسره په یوه قطار کې ناست وو، هاخوا به دنجونو په قطار کې ښکلا هم د سبق په ویلو ټالونه خو ترمینځ مو هلته هم د تربګنۍ او دښمنۍ تور دېوالونه ولاړ وو.
د ابراهیم بن ادهم په جومات کې مې زړه ایله یو څه تسکین پیدا کړ، په کتابونو او ذکر، فکر کې مې پنا ه واخیسته، ما د ابراهیم بن ادهم په اړه ډېرې کیسې اورېدلې وې، په ذهن کې مې د هغه یو ډول څېره انځور کړه، او په یوازې و غځېدم.

شېبه پس په کلي کې وم، د غرمې لس بجې وې، په کلي او کرونده کې مړاوې وږمه چلېده، د شولو په فصلونو کې د چنګښو منظم اوربدل کېده، له باغونو او باغچو د مرغانو اوازونه راوتلل، د غنمو د رسيدلي فصل د يوه پټي په پوله ناست وم،وږي مې شکول او ځان مې ورسره بوخت کړی وو، د ښکلا دوی باغچې ته مې کتل، چې د نجونو او ماشومانوشو په کې شور وو، ګورم چې بازمحمد اکا زما خواته راروان دی، ما غوښتل لاره ورنه چپه کړم، خو د هغه په شونډو د معمول خلاف موسکا خوره وه او ما ته يې کتل، په رارسېدو يې غېږه راته خلاصه کړه.
واه واه سترګې مو روښانه.
سلطان وراره مې راغی، ايله په ايله چې د مودو وروسته دریاد شوم.
په غېږه کې يې ټينګ کړم، خو زما خوله له حيرانۍ وازه پاتې وه، بازمحمد کاکا او په کې د داسې بدلون راتلون، حيران وم
دواړه په مينه د هغوی کور ته لاړو، زړه مې له خوښې باغ،باغ وو، په انګورو کې د ونې سيوري ته کېناستو، ګورم چې ښکلا مو مخې ته چای کېښود، او د لومړي ځل لپاره يې د سترې مشي لاس راکړ، ترمړاوو ښو لاندې تورې غټې او له حيا ډکې سترګې، او غښتلي اندامونه، چې ترمينځ مو نن د کرکې او تربګنۍ د ټوالونه نړېدلي وو،
خو ای کاش!
دابياهم ديوه ناکام مين خيال وو
په حقيقت کې هېڅ نه وو
چا مې په تندي لاس راکېښود او زما د پلار په څېر يې په مهربانه لهجه وويل:
پاڅه شاباس اودس تازه کړه، له خېره د جمعې وخت دی.
پاڅېدم د يو ې سپېڅلي قوارې او نورانې مخ خاوند مې مخې ته ناست وو،او د حميد مومند د ديوان پاڼې يې اړولې، په ټول جومات کې چوپتيا خوره وه، په شلګونو بوډاګان او د پاخه عمر خاوندان په ذکر بوخت وو، همدغه کس چې زه يې پاځولم د جومات ملا امام ملا شمس الدين وو،په لومړي ځل وپوهېدم چې پوه اومهربانه انسان دی په څېره کې يې نوراني وړانګې حس کېدلې، په پوهنتونونو کې يې هم د زده کړې مخالفت نه کاوه، ويل يې چې په يوه کورس کې انګلسي او کمپيوټر زده کوي، او خپله هم يو وخت د پوهنتون محصل وو، چې بيا يې د شرعياتو پوهنځی د کورنيو ستونزو په سبب په دوهم ټولګي کې پرېښود.
ملاشمس الدين د رحمان بابا اکثره شعرونه په يادو ياد کړي وو، او زما د ورتګ سره به يې د حميد مومند شعرونه لوستل، او داسې ارام به ورته ناست وو، لکه کوم مقدس کتاب چې مطالعه کوي، ځېنې د خوښې بيتونه به يې په کتابچه کې ليکل، او کله کله خو به يې ورباندې تبصره کوله، يوه ورځ يې د مازديګر له لمانځه وروسته راته وويل:

سلطانه ! مورِ ته یې په ښوونځي کې ویلي وو، چې عبدالحمید صیب ته موشګاف هم وایي، چې د وېښته سوري کوونکې مانا لري.خو زه اوس پوه شوم چې هغه ته د دغه لقب ورکړه څومره په ځای ده، زه پخوا یوازې د عبدالرحمان بابا سره بلد وم، اوس فکر کوم چې عبدالحمید صیب هم یوه بله ستره هستي ده.
ته دې ته ګوره

دا زما له غمه شین زړه په کې خیال د یار د شـــونډو
هسې رنګ زېب او زینت کا لکه می په شنه پیاله کې

د ملا شمس الدین له خولې د دې بیت اورېدل، او انتخاب زما لپاره یو لوی افتخار وو، خو وروسته پوه شوم چې د هغې په زړه کې داسې څه نه شته، یوازې په شعر کې کارېدلې او نادره تنبیه او ژوره نازکخیالي یې مطلب ده.
دهغه سره له څه وخت تېرولو وروسته پوه شوم، چې د شعر دوزن،قافیې، معاني او ادبي فونونو په اړه پوره معلومات لري او فکر یې یوازې په دیني کتابونو کې نه دی محدود کړی.
هغه د خپلې ټولنیزې پوهې اوغوره اخلاقو په سبب د تېرو لسو کالو په سبب د جومات ملا وو، د کوځې یوه شتمن کور پیسې ورکولې چې دهغه په معاش کې حسابېدې ، بله مهمه لا دا چې واده یې هم په مینتوب کړی وو.
د ابراهیم بن ادهم په جومات کې له وخت تېرېدو، او د ملاشمس الدین سره له بحث او مجلسونو مې دومره ګټه واخیسته، چې ډېرې اندېښنې مې له ذهن ووتې، له ژورې مطالعې سره روږدی شوم،په ټولګي کې د نجونو نازدانه کتو،اداګانواو خبرو دومره اثر راباندې نه کاوه، او د ډېرې په څېر وچ کلک وم.
خو دیوې غرنۍ ښکلا انځور، تر مړاوو بڼو لاندې تورې غټې له حیاډ کې سترګې،غښتلي اندامونه او دتربګنۍ او دښمنۍ تور دېوالونه لا هم له ځای وو.
یو مازدیګر چې په جومات کې ناست وم، خبرشوم چې ملا شمس الدین د دوو درېوو ورځو لپاره کلي ته د خپلو دوستانو لیدو ته تللی وو، هغه ماته ویلي وو چې اصلاً د کلي سړی دی، خو وروسته ښار ته راغلی، په زړه کې مې وویل چې څومره بختور دی،چې کلي ته د تلو اجازه خو لري، هلته به هر څه ګوري.
زماسره همداویره وه چې پلار به مې لا اوس دا هم وایي چې هلته پنتوني (پوهنتوني)هلکانو ته خطر دی، څوک ورته په ښه نظر نه ګوري

نن ماښام وختي له جوماته ووتم، کتابونه مې په څمکه کېښودل او د بوټونو په پښو کولو لګيا شوم، ګورم چې د جومات درو ته يوه ښځه چې کوچيانۍ جامې يې په تن دي،له يوې ورې څلور کلنې نجلۍ سره ناسته ده، وړه ماشومه په خاورو کې خلې وهي او ښځه د جومانه راوتونکو لمونځ کوونکو ته له هيلې او سواله ډکې سترګې غړوي، د ښځې په ليدو مې زړه ټکان وخوړ، په سترګو کې يې په سلګونو هيلې په څپو وې او يو ډول زړه راښکونتيا په کې موجوده ده

د ابراهيم بن ادهم د جومات مخې ته کله هم د ښار د نورو جوماتونو غوندې سوالګر نه راټولېدل، ددغه ښځې راتګ هم دمعمول خلاف وو، خو ما چې کوم سوالګر ليدلي وو له هغې سره يې فرق لرلو، بله دا چې د کليوالو او کوچياني جامو نه راته کومه کليواله ښکارېده ، او له واره پرې پوه شوم چې سوالګرۍ ته يې نوې مخه کړې، او د ښار د ماهرو سوالګرو غوندې نه ده

زما د ودرېدو په مهال هغه خپلې سترګې د حميد مومند په ديوان ګنډلې وې،او په ځير ځير يې د يو خريدار په سترګه ورته کتل، له جېبه مې يو شلګون راويوست،خو وروسته زړه نا زړه شوم په دې نه چې په پيسو مې زړه نه کېده، په دې چې د هغې په مخکې نه د پيسو کوم نوټ وو، او نه يې په ژبه له مانه سوال کړی وو، له دې وېرې چې هسې نه څه راته ووايي،غلی ورنه تېر شوم ، د هغې له معصومې څېرې او اشنا سترګو پوره اغېزمن وم، او تر کوره مې په خيال کې ګرځېدې، کله به مې ځان په دې ملامتوه چې ولې مې پوښتنه ورنه ونه کړه؟

ولې مې ورته ونه ويل؟

چې څه مجبوريت لرې؟

او دا ماشومه درسره څوک ده؟

له کوم کلي راغلې يې ؟

ماته د هغې له سترګو معلومه شوه چې سوالګره نه ده، بس دا زماا شتباه وه چې بې جرئته او بې زړه شوم، هغه يو کليواله وه ديوې کليوالې په ژبه د يوه ښاري په څای يو کليوال ښه پوهيږي، زه په خپلو کليوالي جامو کې اشنا او کليوال ښکارېدم نو ځکه يې په لېوالتيا لومړی په ما او بيا زما په کتابونو سترګې خښې کړې وې.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

پلارمي د کوټې په غولي زما له خورګانو سره د سطرنج په لوبه بوخت وو د ټوکو او خنداګانو اوازونه يې ان په انګړ کې اورېدل کېدل مور مې کړکۍ ته نږدې قران شريف په داسې اواز تلاوت کاوه چې يو ازې د شاتودمچۍ غونډې بنګاری يې اورېدل کېده پلوشې څو ځله پرله پسې زما پلارجان ته ماتې ورکړه او ټولو ورپورې وخندل په وروستي ميدان کې يې پلوشې ته په سر يوه سپکه څپېړه ورکړه او په خندا شا په تخته وغځېد .

زما په ليدو په ځای کې لږ راسم شو

سلطانه څنګه يې کلی دې ياد پرې او که نه؟

زړه مې ټکان وخوړ په زړه کې راته لږ څه شک پيدا شو چې هسې نه ....

خو بيامې ځانته په خپله ډاډ ورکړډ پلار به مې چې طبعه جوړه وه نو بيا به مو ټوله شپه ورنه خوب نشو کولی ټوکې ټکالې او خبرې به مو کولې

زماخواته يې وکتل زياته يې کړه

بچيه کليوال خلک به کله هم له وخت سره روان نه کړې زه په ماشومتوب کې تا غونډې په کلي مين وم خو وروسته وپوهېدم چې هغوی له وخت سره حرکت نه کوي او انسان بايد شېبه په شېبه خپل ژوند ته بدلون ورکړي د وخت له کاروان سره حرکت د هوښيارو انسانانو ځانګړتيا ده خو کليوال د خپلو ټولو خوبيو سره سره دغه نيمګړتيا لري ددې په ځای چې له دغه کاروان سره روان شي تربګنۍ او دښمنۍ کوي د پولې او پټي په سر خپل دوستان خفه کوي حتی وژني يې....

د پلارخبرو يو ځل بيا کلي ته بوتلم او په ناسته ټال وزنګولم .ترمړاو بڼو لاندې تورې غټې حياناکې سترګې او غښتلي اندامونه او ترمينځ د تربګنۍ او دښمني ولاړ تور ديوالونه.

پلار مې چې زه چورتي وليدم په خنداشو فکر يې کاوه چې نصيحت به يې زما سترګې غړولې وي.

بچيه ژوند د بزکشۍ لوبه ده دلته به د خپل هدف سرلکی اوچتوې او منزل ته به ځان رسوې دلته که پاتې شوې بيانه يو ازې چې ناکام بلل کېږې بلکې د خلکو پيغورونه دې هم انتظاردي بيا يې د تلوېزون بټن ته زور ورکړتلويزون روښانه شو او د کابل پوهنتون منظره په کومه علمي خپرونه کې راڅرګنده شو ه د ناجو او صبر ترونو لاندې نجونې او هلکان چې فيشني او نورې حيرانونکې جامې يې اغوستې وې ګرځېدلې د نجونو په لاسو کې دلاسي بيکونو سره سره يوه يوه کتابچه ياکتاب هم په لاس کې وه او دومره سينګار يې کړی وو چې ته به وايې په کوم واده کې يې برخه اخستې ده

د پلار له ګوتو مې له ډېرې حيرانۍ دتلويزون ريموټ ولوېد

په تعجب يې زياته کړه واه واه داد کابل پوهنتون دی که د نبراسکا بيايې ماته وکتل

زویه وړاندې مې د بزکشۍ خبره مې درته کوله ګوره ته خو هم د همدغه پوهنتون محصل یې پام چې په
دغه لوبه کې زړه ونه بایلې او په کوم رنګین جال کې ښکېل نه شې ماته پښتون (پوهنتون)معلوم دی پوه
هلکان هر وخت د نجونو د توجه وړوي په یوه او بله لاره د هغه د موقف د ټیټولو په هڅه کې وي خو ډېر
هوښیار اوسه په دې وخت کې مې مور قران شریف کت کړ لنډه دعا یې یې وکړه خو پلار مې پرې غږ کړ
دعا ګانې ځان ته مه کوه کله کله مورږ ګناګاران هم په کې یادوه خپله خواسې ام(هسې هم) د خدای
(ج)ګناګاریو مورمي ورته راوکتل
سړیه !وایي چې خوسکی د په اخور رالوی شوبیایې د غاښ کتلو اجت (حاجت) نشته نه پویګم چې
څنګه دې د ملایانو غوندې نسیتونه ورته شروکړي
پلار مې وخندل ځواب یې ورکړ
ګرانې په دې مسائلو ته نه پوهېږې دا ښار دی څه زمونږ غونډۍ کلی نه دی چې له هر څه دې بې پروا
شو په تلویزون کې د یوې ښکلې سندرې په راتلو ټول سندرې ته څیر شول او زما په خیال کې د غونډۍ
کلي کلاګانې تر مړاوو بڼو لاندې تورې غټې غټې حیاناکې سترګې او غښتلي اندامونه راوګرځېدل
وروسته له دې به چې هر ماښام د ابراهیم ادهم له جوماته راووتم نو هلته وړاندې به دډېوال سیورې ته
یو لوی او بل کوچنی سیوری ښکارېده چې زما خواته به یې په لېوالتیا سره راکتل او ماته به یې
سترګې یو ډول اشنا ښګاره شوې خوډېر زر به د تیارو په څپو کې ورکې شوې او ترږمې به هر څه پنا ه
کړل.
یو ورځ مازدیګر په جومات کې په تنګ شوم کتابونه مې راسره واخیستل او د جومات وړوکې برنډې
ته ووتم ګورم چې هماغه ښځه د جومات وره ته نږدې ناسته ده ښکلې کوچیانې جامې یې په تن دي او له
ماشومې سره یوځای زما په خوا راګوري دا لومړی ځل وو چې هغې ته مې مخامخ وکتل په نظر کې یې
د زړه راښکونتیا سره یوډول وېره،او لېوالتیا هم نغښتې وه تر مړاو بڼو لاندې غټې تورې او حیاناکې
سترګې او غښتلي..........
نه نه وچ کلک اندامونه د هغه سره نه د سوالګرې پیسې وې او نه یې د سوالګرو په څېر هرچاته لاس
نیوه ماډېرې سوالګرې لیدلې وې چې د جوماتونو مخ کې به ناستې وې او د لمانځه نه وروسته به یې
لمونځ کوونکي له لمنې رانیول او پیسې به یې غوښتلې
زه نه پوهېدم چې د هغې سترګې راته په لومړي ځل ولې دومره اشنا ښکاره شوې هغه نه کومه عادتي
سوالګره او نه د سوالګرۍ په چل پوهېده په زړه کې مې ویل چې کوم مجبوریت دغه کار ته اړکړې ده
او بیاهغه ورته والی چې د ښځې او وړې ماشومې نجلۍ په څېروکې وو بیخي د حیرانۍ وړ وو
یوه ورځ دجمعې په ماسپښین دجمعې له لمانځه وروسته ملا شمس الدین راته وویل چې ډېره
حیاناکه ښځه ده ماته کومه اطرافي پښتنه ښکاري چې د شرم او حیانه د ښار په نورو برخو او واټونو

کې سوال نشي کولی باید د جمعې په سر یوه غونډه وکړو او له خلکو نه کومک ورته وغواړو خدای او وس چې هر څه وشول اخېر دواړه هم پښتانه یو د کلي او سیدونکي یو.دهغې په ځېرژوند موکړي.
د ملا شمس الدین دا خبره مې خوښه شوه او پرېکړه مووکړه چې خبره یې د جمعې په سر یاده کړو
زه به د هغه په لیدو هر وخت له یو ډول ذهني کشمکش سره مخ وم اخېر هغه ماچېرته لیدلې !؟ تر مړاو بڼو لاندې تورې غټې او حیاناکې سترګې چې هروخت به یې لومړی زما په لاس کې کتابونو او بیا ماته نیولې وې او حیران حیران به یې راکتل فقط لکه په چاچې د غرغرې حکم شوی وي خو په دړه د ودرېدو په مهال پړې وربانده پرې شې
دملاشمس الدین سره تر دغه تصمیم وروسته مازدیګر له جوماته راووتمه زړه مې راغونډ کړ هغې له حیا ډکې سترګې زما په لاس کې د حمید مومند په دېوان ګنډلې وې بیو پنځوس ګون مې له جیبه راووست او په چوپه خوله مې ورته ونیوه خو هغې سر ښکته کړ او زما د توقع خلاف یې کومه لېوالتیا څرګنده نه کړه بیا مې غږ وربانده وکړ
واخله !!!
ورو یې تر ژبه لاندې وویل
نه...مننه
په حیرانۍ مې ورته وویل
نو څه غواړې ؟
هغه.....هغه.....کې... کتا
نوره غلې شوه د ماشومې نجلۍ په سر یې لاس راتېرکړ او له ویښتو سره یې ځان مصروف کړ
یو قدم وروړاندې شوم
څه غواړې ؟
هېڅ هم نه هسې دلته کینم
سرمې درد وکړه چوفه خوله روان شوم او دمخامخ واټ لاره مې ونیوه
عجیبه ښځه ده هم سوال کوي اوهم له کبر او غرور ډکه ده
هسې دلته کینم ------هسې دلته کینم
دا جمله مې څو ځله په سرکې وکړنګېده
کور ته په رسېدو خپلې کوټې ته لاړم وړاندې په انګړ کې پلوشه تر ونې لاندې ناسته وه او له نورو خورګانو سره یې د کومې مجلې پاڼې اړولې او ټولو خندل په کوټه کې اوړد وغزېدم د مایوسۍ اوماتو تر بوج لاندې وم ځان مې په دې ملامتوه چې ولې مې د خپلو خورګانوغوندې خپله بڼه له په ښارکې بدله نه کړه ولې دهغوی په څېر خوښ او خوشحاله ژوند نه لرم اخېر دوی خوهم په کلي کی رالویې

شوې وې هو زمانه یې هم خوږې همزولې او ملګرې هلته پاتې دي خونن له کلي دلته زیاتې خوشحاله دي بله دا چې وخت ناوخت خپلې ټولګیوالې نجونې کورته راولي ټوکې ټکالې ورسره کوي
کلی مې په خیال کې وګرځېده
ترمړاوو بڼو لاندې تورې غټې او حیاناکې سترګې او غښتلي اندامونه او ترمینځ د دښمنۍ او تربګنۍ تور د بوالونه.......بېرته جومات ته راغلم
هغه ښځه چې هره ورځ یې وینم اشنا اوله زړه راښکونتیا ډکې سترګې تر مړاوو بڼو لاندې حیاناکې سترګې او داسې سترګې چې نظریې پوره ورخطاکړی یم اوځان راته په سیندلاهوښکاري
تلویزون مې چالان کړ
په یوه شنه او سمسوره دښته کې د یوه کلیوال زلمي ترمخ د وزو او پسونو رمه روانه وه لونګۍ یې په سر او ډانګ په لاس په رمه پسې روان دی او له ځان سره کومه سندره زمزمه کوي

سترګې مې ډکې ډکې کېږي
د لېونۍ مینې د لاسه

په دښته کې له شپونکي سندرغاړې سره یوه کوچۍ پیغله لرې لرې ګرځي کوچیاني جامې یې په تن تر مړاوو بڼولاندې حیاناکې سترګې په غلاغلا د زلمي شپانه د راتلولاره څاري

نه چا جانان کړمه زه
نه چاارمان کړمه زه
له سندرې سره یو ځای په شنه دښته کې روان وم او کلیوالې منظرې مې په خیال کې ګرځېدې په چورتونو کې ډوب تللی وم چې ور ټک ټک شو
پلوشه راننوته په خنداسره یې زیاته کړه
واه واه لالاجان مې په وینښه خوبونه کوي په ځای کې راسم شوم پلوشه مې ترڅنګ کښېناسته اوخپله کتابچه یې وغوړوله
په بې خبرۍ مې ورته وویل
د څه لپاره راغلې !؟
زما د غوصې په لیدلو په مصوعي ډول جدي شوه
هسې ماویل یو څوپوښتنې راته حل کړه چې صبامې په معلم صیب ونه وهې
ورته مې وویل
مهرباني وکړه ډېرورخبروته ضرورت نشته

د دري د کتا ب د رې لغتونه مې ورته مانا کړل
د کتابچې پاڼه يې واړوله په غټو کرښو يې د ښکلا ليکلې کلمې ته ګوته ونيوه
لالا د دې په مانا هم نه پوهېږم !
زړه مې ټکان وکړ
د خيال مرغه مې بېرته غرنيو ورشو ګانو ته لاړ يوې غرنۍ ښکلا مې په ذهن زرينې اونرمې منګولې ولګولې ترمړاوو ښو لاندې تورې غټې اوله حيا ډکې سترګې غښتلي اندامونه اوترمنځه مود تربګنۍ اودښمنۍ ولاړ غرونه
خور مې راباندې غږ وکړ
اخېرپه پوهنتون کې يې څه سخته پوښتنه خو مې درنه نه ده کړې
په ځای کې راسم شوم
فکر مې ګډوډ شوزړه مې غوښتل چې يوه درنه څپېړه ورکړم خو هغې وار ړومبی کړ
وروړجانه دومره هم بې عقله نه يم مطلب مې دادی چې ددې ښار د خلکو ژبې ته څنګه اوړي ؟
بد بد مې ورته وکتل
له ځانه سره يې په لوړ اواز وويل
زيبايي ....زيبايي........
له کوټې ووته او ورپې بند کړ
سبا ورځ چې د پوهنتونه راغلم په کورکې مې ډېر وخت تيرنه کړ د ماسپښين لمانځه ته د ابراهيم بن ادهم جومات ته روان شوم فکرونه مې هماغسې د تېرې ورځې په څېر ګډوډ وو د جماعت له لويې لرګينې دروازې نه د ننوتو په مهال چا د لمنې نه کلک ونيولم
کاکا......کاکا
يوه وړه ببر سرې نجلۍ ولاړه وه او کوچنی کاغذ يې په ګوتو کې کلک نيولی وو اومخامخ يې راته وکتل
کاکا دا.....
خبرې يې بندې کړې او کاغذ يې راته ونيوه په بيړه مې ترې وپوښتل څه دي ؟
په ماشومه ژبه يې ځواب راکړ
کاغږژ(کاغذ)دی
کاغذ مې پرانېست په ښکلي پښتو خط پرې ليکل شوي وو
ښاغليه ښښنه غواړم ستا په زړه کې به د ګڼو شکونو د الفاظو مچۍ راګومبېدلې وي او هره شېبه به دې چيچې خو زه مجبوره يم هغه هم په دې چې زه کومه سوالګره نه يم ستا نه زما د غوښتنې مطلب د حميد مومند صيب ديوان دی هيله کوم چې د يو څه وخت لپاره يې راکړې چې د خپلې تنهايۍ د غمونو سره

وژاړم ډاډه اوسه چې امانت به دې خوندي وي هیله کوم چې بل ډول شکونه د ې ذهن ونه خوري که باور راباندې نه لرې د جومات مخامخ پلازې ته د غونډۍ تر څنګ وړاندې خړې خیبمې زمونږ د استوګنې ځایونه دي
په درنښت
یوه بې کوره
سر راباندې وګرځېد مخامخ مې وکتل هېڅوک هم نه معلومېدل وړاندې پلازې ته مې وکتل له کوڅو نه اخوا د غونډۍ په خالي لمنه کې کېږدیو ته ورته څو د رنګارنګ جنډونه جوړې خیمې ولاړې وې
په لاس کې مې د حمید مومند دیوان ته وکتل او بیا نجلۍ ته ځیر شوم چې د شلېدلو او زړو بوټو په څوکه یې ځمکه وهله
ور وړاندې شوم
داچا درکړ
ابۍ
ستانوم څه دی چګوفه (شګوفه)
زړه نازړه مې کتاب ورکړاوجومات ته ننوتم
فکر مې ګډوډ وو د لیک توري او کلیمې مې په ذهن کې وګرځېد ې یوه شوم چې د کوم بې علمه او شډل مغزلیکنه نه ده اونه یوازې لوستي کس لیکلې توري او الفاظ یې د کوم عادي لیکوونکي د خولې نه دي راوتلي
یو ساعت وروسته چې ملا شمس الدین راغی ټوله کیسه مې ورته وکړه خو هغه دومره جدي ونه بلله یوازې په دې یې ټینګار ورکړ چې اړخلک دي له کوم ځایه رامهاجر شوي د ماښام له جمعې ورسته به د مرستې یو غږ ورته وکړو دغه سیا سره ماته ډېره درنه او حیاناکه ښکاري بیایې وخندل
خو د عبد الحمید صیب دیوان دې هسې له لاسه و یوست ما به هم کله کله خپله ورکه په کې لټوله ورته مې وویل چې امانت مې ورکړی له خیره ببرته یې راسپاري .
ملا شمس الدین وخندل
سلطانه د یوه انسان ښکلا په جامو او ظاهري مشخصاتو کې نه ده انسان په دې ښه ښکاري چې په سینه کې یې د ترحم او مهربانۍ ډک زړه ولري او په هر چا وسوزېږي
په شونډو مې خوره موسکا ورکه شوه
د ملاشمس الدین خبرې مې په سر کې انګازه وکړه
سلطانه د یوه انسان ښکلا په جامو او ظاهري مشخصاتو کې نه ده د ښکلا کلیمه مې څوځله په زړه کې تکرار کړه

او ورو ورو یوې غرني ښکلا ته لاړم تر مړاو ښو لاندې تورې غټې او د حیا ډکې سترګې او غښتلي اندامونه او ترمینځ مود تربګنۍ او دښمني تور دیوالونه !
وروسته له دې ورځ په ورځ بدلېدم فکر مې کاوه چې یو څوک مې له شا رانیسي او شېبه په شېبه راته نږدې کېږي په خوب کې به هم یوې ناآشنا سوالګرې منډې راپسې وهلې خو نظر او سترګې یې سوالګر ې نه وې درناوی ،حیا ،او کلیوال غرور په کې له ورایه ځرګند وو خو ددې سره سره مې د خیال او فکر په بدیا کې خپله ورکه ښکلا لټوله ملاشمس الدین هم هر ځل د فطرت او تقدیر پرېکړو ته د سر ټیټې مشوره راکوله او ویل یې چې تقدیر ته ځنان سپارل د هوښیارانو کار دی د جومات دننه د هغه دا ډول خبرو دومره اثر درلود چې پرېکړه به مې وکړه چې په ټول عمر کې د کلي او ښکلا نوم بیا وانه خلم ټول وخت به پوهنتون استادانو او درسونو ته ورکوم نور به د خپلې کورنۍ سره ددې ډول چلند په ځای زما هر څه په مینه او خندا سره ترسره کېږي له دې نه دوه ورځې نورې تېرې شوې خو هغه سوالګره نجلۍ او ښځه مې بیا د ابراهیم بن ادهم د جومات په مخ کې ونه لیده ددې وېره راسره وه چې د حمید بابا شعرونه یې راخځه وړي نه وي اوبې وعدې شوه خوملاشمس الدین ویل
-ضرور به یې راوړي
دریمه ورځ چې مازیګر د جماعت د کړکۍ ترڅنګه ناست وم او دمازیګر د زیړو رنځورو وړانګو ننداره مې کوله هماغه نجلۍ مې ناڅاپي مخکې راپیدا شوه
کاکا کتاب ....
په لاس کې یې د حمید مومند دېوان وو ترې و مې پوښتل دادې چاته وړی وه خو نجلۍ رډ رډ راته کتل او په منډه له جوماته ووته د کتاب پاڼې مې واړولې له پاڼو یې داسې مالومېده چې که پوره نه وي نو نیمایي خويې مطالعه شوی دی ځکه چې ځینې پاڼې یې په ګوتو تورې کړې وې او د پنسل ځینې نښې په کې وې ددېوان په مینځ کې یوه سپینه پاڼه ایښې وه راوچته مې کړه او د پنسل لیکنواو کرښو ته ځیر شوم
ښاغلیه !ژوند هغه ګرداب دی چې تل د غرغړو په حال کې وي په دغه ګرداب کې یوازې هغه څوک کامیابېږي چې د لامبو چل ورځي په دغه ګرداب کې هغه څوک ډېر ژر ډوبېږي چې لامبو یې نه وي زده او د ژوند په روان سیند کې د پرمختګ پوري وتو او څپو ماتو لو توان ونه لري خدای(ج) دې له داسې ګردابونو په امان لره
یوه بې کوره مرغۍ
احسان دې بیاهم په لېمو
سترګې مې وموښلې شاوخوا مې وکتل وړاندې په کونج کې دوه سپین ږیري په ذکر بوخت وو او خپلې تسبې یې اړولې د جومات له مخامخ کړکۍ ژېړې وړانګې د جومات غولي ته رالوېدلې وې بهر د جومات په برنډه کې خلکو په کوزو اودسونه کول او دمازدیګر د جمعې لپاره یې تیاری نیوه حواس

مي ګډ وډ وو مازديګر له لمانځه وروسته د نورو خلاف وختي کور ته روان شوم د هغې د ليک هره جمله مې په ذهن کې ګرځېدله.
په دغه ګرداب کې يوازې هغه څوک کاميابېږي چې د لامبوچل يې زده وي درېيمه او څلورمه ورځ هم راباندې همداسې بې خونده تېره شوه له ملا شمش الدين سره مې هم خبرې کمې کړې وې خپل د پوهنتون درسونه مې لوستل او په خالي وختونو کې مې د پخوا نو شاعرانو شعرونه مطالعه کول يونيم شعر به مې هم که ليکلو نو له کليوالو انځورونو ،غرونو ،دښتو،سيند غاړو او دکروندو په يادونو به مالامال وو چې د ښار ملګرو به مې دغه انځورونه نه خوښول او زړونو به يې چندان اوبه پرې نه څښلې يوازې زه وم چې په يوازېتوب کې به مې خپل اودنوروکلاسيکو شاعرانو شعرونه لوستل
په پوهنتون کې وم درېيم ساعت نوی پيل شوی وو چې زنګ راغی موبايل مې را بهر کړ دکور شمېره وه په نرمه لهجه يې راته وويل
سلطانه يو ځل کور ته راشه لالا دې يو څه ناروغه دی
زړه مې په درزا پيل وکړ په سترګو مې تياره راغله خومخکې له دې چې څه ووايم تلفون يې راباندې پرې کړ اجازه مې واخيسته يوه ټکسي مې دربس کړه او د کورپه خو روان شوم ټول واټونه ګڼې ګوڼې نيولي وو خو هڅه مې کوله چې ځان ژر ورسوم وېرې هم اخيستی وم چې هسې نه کومه خبره نه وي.
کورته ورسېدم پلوشه په انګړ کې تر ونې لاندې ناسته وه او په څېره يې د خفګان کرښې خورې وې زما په ليدو راغله لاسونه يې په غاړه کې راوچول او په ژړا شوه
سلطانه په لالابيا د زړه حمله راغله روغتون ته يې وړی د کتابونو بيک مې کېښود په منډه له کوره ووتم يوه ټکسي مې ونيوله او د څلوسوه بيستر يزروغتون په لور روان شوم
څلورسوه بستريزروغتون ته مې ځان ورسولو بهرګڼه ګوڼه وه هرڅوک دخپلوناروغانو په لټه کې سرګردانه وو خو ماليدل چې ځينو نمک حراموبه په همدې حالت کې هم نجونواوياهم په نرسانو پسې سترګې وړلې هغه زمونږ دمشرانو خبروه يوله لوړې مړکېده بل يې ترسرلاندې ډوډۍ کتله په پوښتنه پوښتنه مې دپلارکوټه پيدا کړه په منډه ورغلم خودپلارحالت مې ښه وومورمې سرته ورته ناسته وه زما په ليدو يې خپله ځای ماته پرېښوود پلارحالت مې ښه ووپه شونډويې همېشنۍ موسکاوغوړېده اوماته هغه وختونه راپه يادشول چې په ماشومتوب کې به مې کومه شوخي وکړه اويابه مې له پلوشې سره جنجال راغی نونوپلاربه مې راته دغوصې په ځای داډول موسکاکوله ، په تندي مې يې لاس ورکېښودخومورمې خبرې پيل کړې
سلطانه !
اوس ښه دی شکردی چې پخيرتېره شوه اودومره زوروره حمله نه وه لږوروسته له خيره کورته ځوستاراتګ ته هم حاجت نه ووخوښه شوه چې راغلې ، پلارمې په

سترګوکې دهغې خبرې تائيدکړې په بيړه پاڅېدم چې کوم يخ څيزورته دڅښلولپاره راوړم ، له کوټې نه بهر زماد پلارددفتريوهمکاراوډرېورهم په انتظارخونه کې ناست ووپه دهلېزکې مخامخ لاړم ګورم چې ناڅاپه مې يوه وړه نجلۍ مخې ته راغله په سترګوراته اشنا ولګېده په لاس کې يې دجوسويوقوتی وواوسترګې له يوډول اشنازړه راښکونتياڅخه ډکې وې ، يوه شېبه ورته تم شوم ماشومه نجلۍ په ډېره منډه لاړه اومخامخ کوټې ته چې وريې خلاص وونوته يوډول تلوسې اخيستی وم ورو ، ورو ورپسې ورغلم وړاندې يوه ځوانه ښځه دوره خواته نږدې په بسترکې پرته وه اوماشومه نجلۍ يې څنګ ته نږدې په کټ کې کښناسته وړاندې ځونورې ناروغانې هم په بستر ونوپرتې وې چې رنګونه يې دمړوپه څېرزېړتښتېدلي ووپه ټوله کوټه بې خونده چوپتيا واکمنه وه ماشومه نجلۍ يې په غوږکې وپسېده ناروغې په کټ کې ځان وخوځولواودوره په لوريې راوکتل زړه مې ټکان وکړترمړاووبښولاندې غټې اوله حياډکې تورې سترګې اودغرنۍ ښکلاغښتلي اندامونه مې سترګوته ودرېدل چې ترمخ يې لاهم دتربګنۍ اودښمنۍ توردېوالونه ولاړوو.

هماغه سوالګره اوماشوم چې دابراهيم بن ادهم دجومات مخې ته به ولاړه وه يوڅوقدمه وړاند ې ورغلم اوپه کوټوکې دناروغانوبسترونوته ځيرشوم وره ته په نږدې بسترهماغه ښځې سرابښی ووچې مابه هروخت دابراهيم بن ادهم دجومات مخ کې په سوال ليده خواوس راته څرګنده شوه چې سخته ناروغه ده په غلچکي ډول مې سترګې دهغې په مخ ولګېدې چې دناروغۍ په سبب يې زېړرنګ غوره کړی ووهغه په اړخ پرته وه اودخپلې ماشومې په وېښتوکې يې لاسونه وهل بېرته په منډه لاړم دروغتون له نږدې کانتين څخه مې تازه مېوې اودمېوې اوبه راسره واخيستې يوځل بياله ذهني کشمکش سره ګېروم دروغتون هماغه دهلېزته چې ورسېدم بيامې وړاند ې په هغې سترګې ولګېدې چې هېڅوک هم ورسره نه ووبې اختياره مخامخ ورغلم دمېوې يوه پلاستيکي کڅوړه مې دبسترمخې ته په ابښې مېزکېښوده ښځې له کټ نه سرراپورته کړاوماته يې وکتل په ټيټ غږ چې حيراني هم په کې وه يې وويل

داڅه دي؟

په جرئت مې ځواب ورکړ

دامېوه ده تاسې ورته ضرورت لرې....دومره څه نه دي خوپه ډېرڅه يې قبول کړئ.

ترژبه لاندې يې وويل

مننه خو تاسې مې و نه پېژندلی !
خبره يې په ستوني کې وچه شوه خوزريې دوام ورکړ
.......هوريښتيا تا يوځل له دې نه وړاندې هم په مالوی احسان کړی وو زه احسان فراموشه نه يم بې له دې چې څه حيرانتيا وښايم هغه وخت مې په خيال کې وګرځېده چې يوې ماشومې نجلی ليک راکړاو دحميد مومند ددېوان غوښتنه په کې شوې وه.
بېرته شاته لاړم په وره کې مې بيا پرې غږکړ.
که ماته دمرستې څه اړتيا وي نو حاضريم....هوريښتيا له ډاکترانو سره خوبه په دري کې کوم مشکل نه لرې ، بې له ځنډه يې ځواب راکړ
مننه زه په دواړو ملي ژبو پوهېږم په پښتورکې زموږ ځوګاونډيان کابليان وو.
دشرم تراحساس لاندې ورڅخه روان شوم په وړاندې بسترونوکې نورو ناروغانو هم زموږ ددغه خبروپه جريان کې موږته غوږنيولی ووخولکه چې په پښتونه پوهېدل ځکه يې چندان لېوالتيانه حس کېده.
مافکرکاوه چې هغه کومه ساده کليواله ده خو الفاظويې ښرګندوله چې پوره لوستې ده اوهغه دچاخبره يوڅوک ده دپلارخواته مې ورغلم خوترهرڅه زيات ددغه مېرمنې پېژندلوته لېواله وم ((ترمړاووښولاندې توري غټې حياناکې سترګې يې ډېرې ځورونکې او اشنامعلومېدې ډاکترانوويل چې پلارمې دفشارسخته ناروغي هم لري اوله دې امله يې په زړه دحملي چانس زيات د ی ، په همدې خاطردوه ورځې پرلپسې روغتونه ته تلم راتلم اودخپل پلارخدمت مې کاوه خوپه هرځل راتګ سره به مې يوځل خامخاددغه نااشنامېرمنې کوټې ته په څه بهانه سروښکاره کاوه هغه هم که نوردخپل زړه نه وه خومجبوريت پوره راسره اشناکړې وه ناروغي يې معمولي وه نرسې ويل چې فشاريې هم ثابت نه دی اوګڼې رواني ستونزې لري په خوب کې دشپې راپاڅي اودلېونی په څېرناري وهي کله جګړې اوبمبارۍ يادوي ، کله ژاړي کله اباباکله يوڅه کله بل څه وايي بس دغه اپلتې ويل دهغه لويه ستونزه ده حتی په ويښه هم ژاړي اوسلګۍ وهي.يوکوچی ډوله بوډايي وخت ناوخت احوال اخلي اوکوم بل سرپرست هم نه لري چې تراوسه دې دهغه پوښتنې ته راغلی وي
له دغې نرسې سره چې نوم يې عاليه ووزمااړيکې ورو، وروخوږې شوې هغه يوه ډېره خوش باوره مېرمن وه ډېروخت به بې په دې تېراوه چې دخپلو ملګرو دمعاشونو جايدادونو اوژوندغندنه اوستاينه وکړي دځان په

ستاینه کې یې دومره افراط کاوه چې کله به یې ځان له پوهوډاکترانوهم پوه
ګاڼه ثوځله مې ورته وویل که ددغه مېرمنې په اړه راته یوڅه معلومات
راغونډکړي اودهغې له ژوندنه مې خبرکړي خوهغې ویل چې هغه دچاسره په
شخصي ژوندخبرې نه کو ي کله چې داخبرې ورسره یادې کړم دیوډول
ناراحتۍ احساس کوي اوشونډې یې مرۍ مرۍ کېږي یوه ورځ یې راته وویل
دومره معلومات یې ترلاسه کړي چې ناروغه هلمندۍ مهاجره ده چې له
هلمندنه دلته راکډه شوې اوس یې دکاکاسره په کابل کې چیرته شپې تېروي.
یوه ورځ مازدیګر مهال له پوهنتونه ناوخته راغلم اودکورپه ځای روغتون ته لاړم دپلارپه
کوټه کې مې ګڼه ګوڼه وه اوګن همکاران اودوستان یې پوښتنې ته راغلي وو
ماهم مناسبه ونه ګڼله چې ورشم اوله هریوه سره ځان ځان ته سترې مه شي
وکړم مخامخ دهمغې ښځې خواته ورغلم سرته یې ودرېدم هغه په بستره کې
ناسته وه اولیکنه یې کوله ګڼې پاڼې یې توري کړې وې خوزماپه لیدویې په
رنګ کې بدلون راغی پاڼې یې تربالښت لاندې کړې اوماته یې ښه راغلاست
وویلو په ورخطااوهیاجاني لهجه یې زیاته کړه
ته ډېرمهربانه ځوان یې....
خومایې خبره ورپرې کړه
ناروغي دې څنګه ده؟
ترژبه لاندې یې ځواب راکړ
ښه یم ستاپلارڅنګه دی ؟
بدن مې تودشو حیران شوم چې زمادپلارنه څه خبره ده
ورته ومې ویل زما له پلاره څه خبره یې ؟
هغې پیکه خنداوکړه
دافکرمه کوه داډېره دوه مخې نړۍ ده دایوازې ته نه یې چې له عالیې نه زماپه اړه پوښتنې
کوې زه هم دچاپه پېژندلوکې دومره غافله نه یم
زه چوف ناست وم هغې زیاته کړه
وایه ولې چوف شوې دچاپه اړه معلومات حاصلو ل بده خبره ده
ورته ومې ویل
نوم دڅه د ی؟
نوم څه کوې ؟
غواړم ودې پېژنم اوستادژوند په اړه معلومات ترلاسه کړم

دماشوم په وښتو کې يې لاس راتېرکړاوزياته يې کړه
دښکلاپېژندل چاته څه ګټه لري خوخيرددی اوس له دې ځايه لاړشه چې اکا مې
راځي وعده کوم چې له هرڅه به خبرشې له کوټې يې روان شوم اودخپل
پلارخواته ورغلم
***
دپلارمې په روغتون کې ټولې څلوررځې پوره شولې اوډاکترراسره وعده کړې وه چې پنځمه ورځ به ښه شي اوکورته به يې رخصت کړوپه دې څلوررځوکې به هره ورځ دپوهنتون نه روغتون ته راتلم پلوشه اومورمې کورته واستو ل زه اوکوچنۍ خورمې له هغه سره پاتې شوو په دې دومره موده کې هره شپه دهغه نااشنامېرمنې سيورى راباندې خوروو، کله به مې فکرکړچې دهغې ترمړاووښولاندې له حياډکې اوښکلې سترګې هره شپه راپسې دي اوماځان ته راکاږي خوبيابه مې فکروکړچې ممکن په دغه لېوالتيابه مې يوازې ددوى نرسه عاليه پوه وي ، پلارته مې دهغې دليدوپه وخت بهانه کوله چې بهرپه چمن کې مطالعه کوم پنځمه ورځ دپنجشنبې ورځ وه له پوهنتونه راغلم مورمې هم انتظاروه اوپلارمې روغ رمټ ووااودپخواپه څېرېې مجلس کاوه
په خنداېې راباندې غږکړ
والکه !دروغتون په کومه نرسه خوبه دې زړه نه وي بايلى ؟
چې هره شپه رانه ورکېږي
ماوخندل خوپه زړه کې مې دشک يوه څپه تېره شوه بهرته ووتم اودهغې دبسترخواته ورغلم کله چې وروررسېد م په خالي بسترمې سترګې ولګېدې ا و زړه مې ټکان وکړزړه نازړه کوټې ته ورننوتم ديوې بلې ناروغې له پايوازې نه مې وپوښتل چې ددې ځاى ناروغه چېرته ده ؟
هغې لومړۍ حيران حيران راته وکتل بيايې ځواب راکړهغه نورښه شوه نن سهارېې په اتوبجورخصت کړه ديوه سپين ږيري سره لاړه
په مات زړه راووتم لاڅوقدمه نه وم تللى چې له شانه چاراپسې غږکړ
سلطانه !
ورومې کتل ګورم چې عاليه راروانه ده اودکاغذونويوبنډل يې په لاس کې دى
سلام لکه چې دناروغ پوښتنې ته راغلى وې ؟داسې نه ده ؟
زه لاچوپ وم چې هغې خپلې خبرې وغځولې
خومتسفانه چې هغې روح درښلو.
رنګ مې تغيروركړاوسرراباندې وګرځېد
رېښتيا؟
عاليې زمادرنګ په اوښتوخندل

واه ، وا ه دارنګ ته دې ګوره چې مړنه شې دروغ مې ويل هغه سهاروختي نوررخصت شوه په ناڅاپې
ډول به يې په باربارستاپوښتنه راڅخه کوله خوماورته ويل چې زه نه پوهېږمه هوريښتيا په اخرکې يې
ستاپه نامه يوامانت راکړی هغه هم ديوڅوپاڼودغه بنډل چې ماته دکوم پخواني کتاب نسخه ښکاريږي
څه چې په کې دي زه هم نه پرې پوهېږم خوهغې ماته ويل چې په دې کې هرڅه ليکلي دي ده ته يې ورکړه
ويل يې چې دسترګوډېرې پوښتنې به يې په کې ځواب شي ،
زړه مې يوڅه قرارشو له عاليې مې مننه وکړه اوورڅخه روا ن شوم بې له دې چې ويې ګورم پاڼې مې په
بکس کېښودې اودوه ساعته وروسته له خپل پلارسره ټو ل دهغه ددفترپه موټرکې دکورپه خواروان
شوو ،اوټول خوشحاله ووخوزمادخيال مرغان بياډېرلرې تللي وو
***
سباورځ جمعه وه پوهنتون ته دتګ بيړه هم راسره نه وه خوددې سره سره مې ترسهارددې موقع پيدانه
کړه چې په پاڼوکې راغلې کرښې وګورم کله چې له کارونووزګارېدم نودورځې لس بجې به وې دکوټې
ورمې په ځان پسې بندکړپاڼې مې پرانستلې اوپه لوستلومې يې پيل وکړپاڼې مختلفې وې په يوه
داسې ليک ليکل شوې وې چې ډېزاين يې پښتوو و و، په بيړه ليکل شو ې وې خوپوره واضح وې
اوليک يې ښکلی ښکارېده ، دوه پاڼې خالي وې ددريمې پاڼې په مخ ديوې ځوانې نجلۍ ښکلی
تصويرلګېدلی وودتصويرپه ليدومې زړه ټکان وخوړځکه ترې لاندې په غټوکرښودښکلاکليمه ليکل
شوې وه ،کليواله ښکلا، ترمړاووبښولاندې تورې اوغټې حياناکې سترګې ، غښتلي اندامونه
اوترمينځ دتربګنۍ اودښمنۍ ولاړتوردبوالونه په تصويرکې يوه پوهنتوني نجلۍ په پارک کې په
څوکۍ ناسته ده اوپه خفګان سره دکتاب پاڼې اړوي ، لاندې ورته ليکل شوي وو
په پخوانوسترګومې ګوره
که مې رنګ زېړوي دابه ستاله غمه وينه

دپاڼوليکنه ، تصوير، دنجلۍ نوم ، ټپه ټول راته حيرانوونکي وو ،دپاڼوپه لوستلومې پيل وکړنږدې
يوه بجه به وه چې ټولې پاڼې مې يې پرلپسې ولوستلې دوروستيوپاڼوپه لوستلونورزمادسترګوپه
کاسوکې اوښکې دځايېدونه وې اوږدوغځېدم اوله ځان سره مې وژړل ډېره موده وروسته مې يوځل
بيااوښکوګرېوان لوندکړ، ماتردې دمه په خپل ژوندکې دوه ځله په خپل ژوندکې اوښکې توېې کړې وه
يوهغه مهال چې له کلي ښارته راغلم ، اوزړه نازړه مې په ښارکې ژوندپيل کړ، په دغه راتګ کې مې
دومره اوښکې توېې کړې چې ، په وچولوېې نورپه دستما ل کې وچ ځای نه وو ،اوبله داچې دشپې وې
هغه مهال مايوازې خپل کلی کورنه بلکې خپله غرنۍ ښکلاچې ددښمنۍ اوتربګنۍ توردبوالونه يې
په وړاندې ولاړووپاتې کېده اوبيانن ددغه داستان په لوستلو زمااوښکوهغه ځای ته ورغلې چينې
يوځل دورځې په رڼاکې راوخوټېدې .په حالت کې مې پوره بدلون راغلی ووخوچاته مې حال نه ويلو
اونه مې ددې جرئت ووچې حال چاته ووايم.

دازموینوورځي راغلې په ورځ کې به یوځل خامخادابراهیم بن ادهم ، جومات ته تلم درس به مې ویلو
اوپه خالي وخت کې به مې له ملاشمس الدین سره پوره مجلسونه کول ،اویابه وړاندې غونډیوته تلم
اوپه شاوخواسیموکې به مې ښکلالتولو هیله مې داوه چې که یې یوځل وګورم داهغه ځایونه ووچې
هغه مې لومړی ځل دیوې غیرمعمولي سوالګرې په جامه کې لیدلې وه خواوس یې درک نه وودلته په
سلګونوکېږدی، دهغو کډوالووې چې دبهرنیوځواکونودبې رحمانه بمباریوپه سبب له هلمندنه دلته
راکډه شوي ووښکلاهم دمجبوریت بې رحمانه سیلیولو هلمندنه دکابل دغه جونګړوته راکډه کړې وه
په دغه خیموکې هغه کسانوژوندکاوه چې په هلمندکې خانان ووخواوس یې دلته دسوالګروپه
څېرژوندکاوه اوهره ورځ دشپې په تیاروادورځې په ګرمیوکې درپه درګرځېدل پوره یوه میاشت مې
په همدې ډول تېره کړه اودهلمندی ښکلاپه لټه ګرځېدم خوله اوښکومایوسی اوخفګان پرته هېڅ په
لاس نه راتلل .ملاشمس الدین هم په دې مسئله کې چندان لېوالتیانه ښودله .اوویل به یې چې د دغه
خېمودهرې نجلۍ داستان ښکلاته ورته دی خومورېڅه کولی شوی؟ زه له پخوانه دبشر په
هغوحقوقوچې په راډیوګانوکې به مشرانو ورباندې بحثونه کوي چندان باوري نه وم اونه مې
دبهرنیومرستوته زړه ښه کاوه ماته یوازې دعاګانې راپاتې وې.
یوه میاشت وروسته چې دسمستړامتحانونه پای ته ورسېدل نورنورخصتي شوه پلارته مې وویل چې
لومړی خوبه ټول رخصتي په کلي کې تېرووخوکه ټوله نه وي نوماته اجازه راکړه چې لاړشم خوپلارمې
دمعمول خلاف دومره راته غوصه شو چې دلومړي ځل لپاره یې په رنګ کې بدلون راغی
احمقه !ځان درباندې تاوان دی پخواخومودښمن یوازې بازمحمد وو(زماتره)ووخواوس زموږدښمنان
دشمېره وتي دي دحکومت مخالفین اوطالبان کلي ته په لاروهرهغه سړی له موټره کوزوي چې رېږه یې
نه وي اویاپه حکومت کې دنده ولري په تېروڅوکلونوکې یې څوکسان دسرک په غاړه ویشتي دي
،انګرېزانواوامریکایانودطالبانوغوصه راپارولې اوهغه اوس په دې کسانوسړوي ، بازمحمد هسې هم
زمادنه راتلولپاره زموږ په ضدا غزي کرلي ته اوس ځوان یې په دې خبروباید پوه شې که ارامي شوه
بیابه له خیره ټول ځو بیادې هم که په کورکې زړه تنګېږي ، نوزه به په خپل دفترکې یوه دنده درته
پیداکړم ،هلته به مقررشې اوپام به دې په بله وي هسې هم په کلي کې سړی بې سواده کېږي.
دپلارخبرومې پوره نهیلی کړم
که څه هم دومره وېره نه وه خوپلارمې له پخوانه یوڅه ډارن وواولانجې یې نه خوښېدې
بلخوازماکاکابازمحمدهم دطالبانوداعتمادوړکس ووازموږپه ضدیې هرڅه کولی شول مورمې هم له
تګ منعه کړم زاری یې راته وکړې چې دموراوپلارمشرزوی یې تګ ته هېڅ حاجت نه شته.
په دې دریوکلونوکې که څه هم له کلي لرې ووخوزموږ دهقان علم ګل کاکابه په دوودریوکلونوکې له
کلي یوځل ښارته راته اوپلارته به مې یوڅونغدې پیسې ورکولې مابه هم چې علم ګل کاکایوازې ولیده

نو دکلي په اړه به مې ورڅخه ګڼې پوښتنې کولې کله به مې ترې وپوښتل چې کاکا خوبه مې له چا سره خپلوي نه وي کړې نو وبه يې خندل ؟
او زيات به يې کړه
باز کاکا دې وايي چې زما دلور سيال لا ترا وسه په جهان کې نه دی پيدا شوی
زه په دې خوشحالېدم چې ښکلا لا ترا وسه پېغله ناسته ده پخوا به مې فکر کاوه چې هغه به هره شېبه او هره ورځ زما لار څاري خپل پلار ته به کنځلې کوي چې ولې يې زموږ ترمينځ د تربګنۍ او دښمنۍ تورد يوالونه درولي دي خو دهلمندۍ ښکلا د داستان په لوستلو مې د کليوالې ښکلا تصوير په ذهن کې يو څه پيکه شو او فکر مې کاوه چې د هغې ښکلا تصوير ديوې بلې ښکلا په وجود کې ګورم
***
درخصتۍ په لومړۍ ورځ له خپلې موراو پلوشې سره ښارته لاړم سودا مو وکړه په ښار کې څو ځايه بهرنيو عسکرو لارې بندې کړې وې او بې ځايه تلاشۍ يې کولې په ښار کې يو څه وګرځېدو خو د مور مې هم زما په څېر ښارنه خوښېده بېرته کورته راستانه شوو دوډۍ موتياره کړه دولس بجې به وې چې دمېلمنو کوټې ته لاړم له الماری نه مې دښکلا راسپارلې پاڼې رواخيستې ، خوزړه مې تنګ وو په ذ هن مې دکلي بوی او داوړي له کليوالو وږمو ډکه هوا لګېده زه حيرا ن په دې وم چې ولې مې يوه اونۍ وړاندې په زړه کې دغه وېره نه وه زما په ذهني طرحه کې ما د رخصتۍ ډېره برخه په کلي کې تېروله خو اوس دا هرڅه دا وبو په سرليکنې ته ورته وو مجبور شوم زړه مې په ښار کې ولګولو هڅه مې داوه چې ځان ته يوه داسې بوختيا پيدکړم چې کلی رانه هېرشي .دهمدې لپاره ترټولو مهم دادبياتو مطالعه وه پيل مې يو ځل بيا دښکلا له پاڼو کړ پاس بالاخانې ته وختم او پاڼې مې بېرته له سره پيل کړې چې هره شېبه په کې پوره زړه راښکونتيا وه او تلوسه وه
***
زمانو م ښکلا د ی په ۱۳۸۷کال کې په خپل ټاټوبي دهلمندولايت په مرکزلشکرګاه کې اوسېدو اوزه د پنځلسو کلونو وم زموږ شپږکسيزه کورنۍ دهلمند له ډېرو نېکمرغه کورنيو څخه وه په دې چې څوک په کې بې سواده نه وو او زما د پلار له برکته په کې هرچا زده کړه کولی شوی د دې ترڅنګ يې زموږ ګاونډيو او نږدې دوستانو ته هم دسواد نعمت رسېدلی وو زموږ دکورنۍ نورغړي زما لس کلن ورور ميوند دوه وړې خورګانې چې مشره يې يلدا چې اته کلنه وه او کشره يې رڼا نومېده چې عمر يې شپږ کاله وو موراو پلار مې هم دعمر په لحاظ غښتلي او ځوانان وو پلار مې هغه وخت دطالبانو په حکومت کې د لښکرګاه د محکمې مشر قاضي وو د دې ترڅنګ يې تجارتي کارونه هم روان وو خو دد ې سره سره زموږ د تعليم پوره غم ورسره و و په دې چې هغه خپله يو لوستی انسان و و او لوړې زده کړې يې کړې وې او يوا ځما انداره قاضي وو هغه په پېښورپوهنتون کې دشرعياتو پوهنځی لوستی وو او د تنظيمونو په مهال يې په ګڼو کنفرانسونو کې برخه اخيسې وه لوړې دندې يې هم اجرا کړې وې.

که څه هم هغه مهال نجونوته ددې اجازه نه وه چې زده کړې وکړي زمامورهم دولسم ټولګی لوستی
وواوبیایې زمادپلارسره کوژدن شوی وو زمادمورا و پلاراوزموږ دکورني ښوونکي سیدرسول کاکاپه
مرسته زموږ دکورنۍ شاوخوانجونو ترلسم ټولګي پورې زده کړې وې اوددوی دپرلپسې هڅوپه
سبب موا ستعدادله هغوهم لوړووچې رسمي ښوونځې یې لوستي وو
پلارجان مې شپه اوورځ هڅه کوله چې موږدمنظمې زده کړې له مخې وروزي په کورکې مودرې ټولګي
وو چې داتم نهم اولسم ټولګي کتابونه راته په کې سیدرسول کاکا اوزماپلارپه ګډه تدریسول دغه
کورنۍ ښوونځی چې په پوهنې ریاست کې هم رسمي ووله لسم ټولګي نه درجه په درجه تردې دمه
رارسېدلي وو زه دلسم ټولګي په لسونجونوکې اول نمره وم په دې نه چې ښوونکی موزماپلارووبلکې
خپل زحمتونه مې ووهڅه مې داوه چې تکړه لیکواله اویاهم ډاکتره شم ماچې کله سواده زده
کړنو بیامې دپلاردکتابتون نږدې ټول کتابونه مطالعه کړل اوپلارمې هرډول کتابونه راته راوړل
موږبه چې له درسه وزګارشو بیابه هرچاپه خپل کورکې خپلو ماشومانوته هم زده کړه ورکوله چې ددې
ټولونوښتګربیاهم زماپلارووا وڅوک چې دتعلیم په قدرپوهېدل نودعاګانې یې ضرورورته کولې
تر۱۳۸۸م کال پورې موږ دیوولسم ټولګي کتابونه هم خلاص کړل خودتقدیرفیصله بل ډول وه یوداچې
زموږښوونکی سیدرسول کاکا دعمرپه لحاظ کمزوری شو اودورپېښې ناروغۍ په سبب یې یوه ورځ
ساه ورکړه بل داسې اوازې وې چې امریکاپه افغانستان حمله کوې دطالبانوحکومت رنګوي په یوازې
ځان مې پلارهم نه شو کولی چې دخپلو کارونو ترڅنګ موږته درس راکړي ددې ترڅنګ به یې اندېښنې
په دې زیاتې وې چې امریکایان راځي اوبیانوی انقلاب پیلېږي هغه که څه هم دطالبانودحکومت له
ګنوکړنوسره له دنجونوپه تعلیم بندیزاوداسامه نه سپارل اوکوکنارچې دی یې په کلکه مخالف وو
خودامریکایانواویانوروبهرنیوسرتېرو له راتلویې هم کرکه کېده ویل یې چې هغوی خپل اهداف لري
اوکله هم دافغانانودارامۍ خیال نه لري چې له امله به یې یوځل بیاافغانستان داورپه لمبوکې وسوزي
هغه له خپلوځینوملګرو سره هم چې دحکومت لوړپوړي غړي ووداندېښنې شریکې کړې وې چې له
امله یې ورته ګنې ستونزې پیداشوې اودهغه په زیان تمامې شوې.
یوه ورځ خفه غوندې کورته راغی مورمې چې ترې دخفګان لامل وپوښته نوسوړځواب یې ورکړ
له دندې یې برطرف کړی یم دډارن اوادامریکادپلوي تورونه یې راباند ې لګولي په همدې
ورځوشپوکې داسې ځینې کسان هم په پټه ترورشول چې داسامه مخالفت به یې کاوه اوطالبانوته به یې
دنرمۍ مشورې ورکولې زماپلارهم داسې یوکس ووخوښه داوه چې یوازې له دندې ګوښه شو چې لامل
یې ټولې همغه خبرې وې چې له خپلو ملګروسره به یې په مجلسونوکې کولې په ځوروځوکې هلمندته
دb52الوتکولومړۍ ډالۍ رارسېدې ورو وروډرنې بمبارۍ پیل شوې دپلارمې له پخوانه هم
ډېرچورت خراب و و یوه میاشت وروسته مې یې مورته وویل چې له هلمندنه وځي مورمې یې هم
مخالفت ونه کړځمکه مو دهکان ته پرېښوده یوه ورځ سهاروختي کابل او له هغه ځایه دوه ورځې

وروسته مخ په پېښوررروان شوو په راډيوکې مواورېدل چې دامريکا حکومت هره ورځ اروپايي هېوادونه دځان ملګري کوي اودافغانستان له ګاونډيوهوايي اډې غواړي اوپه افغانستان دځمکني يرغل لارې ګوري اوورته له اوسه پوره تياري نيسي په جلال ابادکې هم طالبان هم ورخطاوو دهرچاتالاشي يې کوله دلته وېره داوه چې پاکستان له امريکاسره دهرډول مرستې ژمنه کړې وه هسې نه امريکادتورخم له لارې ځمکنی يرغل وکړي اوياهم امريکان ورنه راداخل نه شي په هرصورت موږ پېښورته په ډېرګړاوواوخفګان سره ورسېدو په حيات ابادکې مې پلارپوره شناخت درلودخوزمالومړی ځل ووچې له هېواده بهروتلم دهغه ديوه دوست په کورکې مودرې څلورشپې وکړې اوبياېي يوکرايي کورراته پيداکړچې په هغه کې مواواړول
له نېکمرغه چې له موږسره دپيسوڅه کمی نه وو په لښکرګاه کې دځمکې اوڅودکانونو نه چې په کرايه يې ورکړي و و پلارته مې پوره پيسې لاسته ورتلې يوه پوره يوه مياشت بې کاره وو خوورو سته ورته خپل کوم ملګري دملګروملتونو دمهاجروپه اداره UNHCRکې دنده پيداکړه چې عايديې بدنه وو زه ميونداوورې خورګانې مې دمهاجروپه لېسه کې شامل شوو خوداکارهم په ډېرووا سطوو شو وروسته ورو ورودامريکايانو دنظامي يرغل اوبمباريوپه سبب ځيني نورې کورنۍ هم دلته راکډه شوې نورددې په ځای چې دهېوادپه حالاتوفکروکړم په رحمان بابالېسه کې مې خپلو زده کړوته په دوولسم ټولګي کې دوام ورکړهځه مې داوه چې خپله وړتياوښايم په لومړيوکې زماځانګړې هلمندی لهجه دښوونکو زده کوونکو لپاره ډېره په زړه پورې وه خوورسته راسره عادت شول بايدووايم چې دومره هم نه پوهېدم لکه دلته چې مهاجرې نجونې اوهلکان پوهېدل خودپلارپراخه نظراوکورسونونيولو زماداستونزه هم حل کړه په څلورنيم مياشتينيوازموينوکې دريم نومره راغلم چې داپه څلوېښت کسيزه ټولګي کې ښه نومره وه انګريزي کورسونه مې هم ونيول اوشپه ورځ مې په درسونوکې کوښښونه کول يوکال وروسته له دوولسم ټولګي څخه فارغه شوم پلارجان مې راته دکانکورپه ازموينه کې داخله واخيسته اودپېښورپوهنتون دادبياتوپوهنځي پښتوڅانګه مې انتخاب کړه سوالونه ډېرسخت نه وو بله خبره داوه چې زموږ دټولګي نه يوازې شپږ نجونو غوښتل چې لوړې زده کړې وکړي ځينوويل چې کډه يې وطن ته ځي ځينوويل چې دپوهنتون اجازه ورته نشته خوماته مې پلار لاپه دوولسم ټولګي کې ويل دپوهنتو ن تياري نيسه ته بايدلويه ښځه شې اوښه شخصيت ولرې
دهغه اعتماداو تشويق زمادبرې لومړی رازووپوهنتون څومياشتې وروسته پيل شو دلته نوپه لومړي ټولګي کې هلکان اونجونې ګډکښناستل دبې ځايه خبروپه ځای هرڅوک خپلودرسونوته متوجه وو دپوهنتو ن لومړی اووروستي سمسترونه ډېر سخت وي لومړی په دې چې يوڅوک له نوي تحصيلي سيستم سره اشناکېږي سمه اشنايي ورسره نه لري اووروستی په دې چې دفراغت اومونوګراف ليکلو غم وي اوله ملګرو بېلتون هم دردونکي وي په لومړي ټولګي کې ټول شپېته کسه وو چې دنجونو اوهلکانو شمېرنږدې سره برابروو

ډېرې په کې ځېله پېښوریان وو اونوربیاجلال اباداوکابل نه وو خودلته ټول دکابلیانو په نوم یادېدل
وروسته چې یو څه بلده شوم دوه نجونې چې غوټۍ اوهیله نومېدې اویوبل هلک دلښکرګاه وو چې
سلطان نومېده ورسره ومې پېژندل هغوی ډېروخت دلته په مهاجرت کې تېرکړی وو چې زماپه څېرله
لهجې نه زرنه پېژندل کېدل اوچافکرنه کاوه چې دهلمنداویاکندهاربه وي په لومړیوکې مې ملګري له
هیلې اوغوټۍ سره وه اودسلطان سره مې له سلام پرته دوطنداری په حساب ددرسونو اوهلمندپه اړه
ځینې خبرې کولې هغه هم په دې چې سلطان ،هیله اوغوټۍ له کومې بلې لیسې نه یوځای فارغ شوي
وو اوملګري یې خوړه وه بله داچې سلطان به کله کله خپلې لنډې کیسې هم دپښتو ځانګې په
اونیزوغونډواومحفلونوکې اورولې غوټۍ اوهیله هم څه ناڅه په شاعرۍ پوهېدلې اوګڼ شعرونه یې
یادکړي وو همداسې دانورټولګیوال موهم داسې کسان وو چې چې له ځینورسنیواواخبارونوسره یې
کارکاوه
ماچې له لیکوالۍ سره له پخوانه مینه لرله تراوسه مې څه نه وولیکلي ډېرې سوژې مې په ذهن کې
پخې کړې وې هیله مې لرله چې یووخت یې ولیکم استادانوبه هم په دې ټینګارکاوه چې بایدلیکوالان
شو ادبیات بې له لیکنې ، څېړنې اوتنقیده په دردنه خوري خومابه چې بیاهم هرڅه ولیکل نونه به مې
خوښېدل خپله داستونزه مې مورته چې په یوه لومړني ښوونځي کې ښوونکې وه وویله خوهغې ویل
چې په یوځل ځوک نه ملاکېږي به بارباریې ولیکه پلارمې دملګروملتونو دمهاجرو اداري دخپرونې
څوګڼې راته راوړې چې دنړۍ دګنوکډوالوډېرې دردونکې کیسې په کې وې اوپه کیسوکې خپله افغان
مهاجرهم راتلل چې دکیسوترڅنګ په کې دهغوی په اړه خبرونه اوداستاني مطالب هم وو یوه ورځ مې
پلارله ځان سره دپېښورپښتواکاډمۍ ته هم بوتلم اوله ګنو مخوروڅېړونکو ، لیکوالو اوادیبانوسره
یې مخ کړم ډېر و سترو لیکوالوراته دخپلې لیکوالۍ دپیل کیسې وکړې چې په لومړي سرکې
زماغوندې وو اوخپلې لیکنې یې نه خوښېدلې اولیکنې یې زمانه هم کمزورې ښودلې خواوس یې
کتابونه په پوهنتون کې لوستل کېدل دهغوی بې ساري تشویق دومره وهڅولم چې ماویل زرکورته لاړه
شم اویوڅه ولیکم اوهغه څه چې په پوهنتون کې مې زده کړي اویالوستي په کې ټول عملي کړم له هغې
خواداکاډمۍ مشرانوراته دادبیاتویوپنډ لارښوونکي کتابونه هم راډالۍ کړل پلارجان مې که څه هم
یوقاضي وو خوپه لارویې دادبیاتوپه ارزښت ،ګټو اودیوه ملت په ژوندي ساتلو دومره خبرې راته
وکړې چې کټ مټ دادبیاتودیوه ښوونکي غوندې ښکارېده.
***

یوه په زړه پورې خبره داوه چې له میوندزماله وړوخورګانو اوځینوګاونډیوماشومانوسره په
درسونوکې زماموږجانې مرسته کوله اوزه یې خپلودرسونوته پرېښې وم اودکورځینې کارونه به مې
ورسره کول دشپې که څه هم ګرمي وه خوچپېټرنوټونه به مې راواخیستل دادب پوهنې په اړه به مې
کتابونه اونوټونه ولوستل یوه شپه مې دادب پوهنې یوکتاب څوځله ولوسته دلنډې کیسې ژانرمې
څوځله له ذهنه تېرکړاوبیامې خپلې لومړۍ لنډې کیسې ته (دمهاجره) نوم ورکړاولیکنه مې پیل کړه

چې سوژه یې خپل پلار راکړې وه په کیسه کې یوه افغانه مهاجره له کابل نه داسې مهال راووځي چې مېړه یې په یوه راکټي برید کې وژل کېږي له خپل مشراتلس کلن زوی اوکوچنی اته کلنې لورسره کورپرېږدي پېښورته رارسېږي په یوه پنډغالي کې په خېمه کې ژوند تېروي مشرزوی یې دځان لپاره روزګارلټوي زده کړه ورنه پاتې کېږي بلااخېره دسړل جوړونې په یوه ساختماني شرکت کې کارورته پیداکېږي اوهلته ډبرې ماتوي یوه ورځ دورځونه ورباندې په غره کې کانۍ راولوېږي لومړی یې ملاماتېږي اوبیاپه یوه روغتون کې مري مهاجره مجبورېږي چې دنفقې ګټلو لپاره سوال وکړي خوداچې پښتنه ده سوال ورته ښه نه ښکاري اودایې ضمیرنه مني چې دخاوندله مرګه وروسته دې چاته لاس اوږدکړي وړوکې لوریې هم ناروغه وي بله ورځ یوتورمخی سړی راځي اولوریې دپیسوپه بدل کې ترې غواړي مهاجر ه مجبورېږي دلسوزروکلداروپه بدل کې خپله ماشومه لور پرې په دې هیله خرڅه کړي چې هغه به یې درملنه وکړ ي اوله مجبوریتونوبه یې وژغوري خوکله چې دتورمخې سوداګرموټرروان شي دمهاجرې زړه دردکوي یوه شېبه په کې راځي دموټرله تورونښېښنودهغې دوړې لوراوازراځي په زړه یې دردیوه بله څپه راځي له خولې یې وینه داره کوي اوپړمخې رالوېږي
کیسه مې په ډېروهنري الفاظو ولیکله اوده شوم دشپې مې هم همداسې یوه مهاجره په خوب کې لیدله څوځله دشپې پاڅېدم اوبېر ته به اوده شوم سهارمې دچایوڅښلوپه وخت کیسه خپلې موراوپلارته واوروله خوکتل مې چې ددواړه ژړغوني غوندې شول اوپه سترګوکې یې اوښکې وځلېدې افرین اوشاباسي یې راکړل پلارمې داهم راته ویل چې پته کړې دې ده خوداچې سوژه ده راکړې وه نوویې منله چې مالیکلې
سهارچې پوهنتون ته لاړم کیسه مې په تفریح کې غوټۍ اوهیلې واوروله چې نظرپرې ورکړي هغوی دواړوولوسته غوټۍ په خنداراته وویل
افرین له تانه هم ښکلې ده
په تعجب مې ورته وویل
زمانه !
هوته له خپلې ښکلاڅه خبره یې قاضي صیب (زماپلار)ملامت نه دی چې دښکلانامه یې درباندې اېښې
بیایې ټوکې بس کړې راته ویې ویل
ډېره ښه ده
ماویل سلطان صیب ته یې ورکړه نوره به یې درته کر ه کړي هغه په کیسه لیکنه کې په ټول ټولګي کې مهارت لري استادانوهم ستایلی دی
په رخصتۍ کې مې همداسې وکړل درې واړه دکتابتون خواته لاړو سلطان دکوم پنډکتاب پاڼې اړولې اودمېزشاته غلی ناست وو زموږ په لیدوله څوکۍ پاڅېدپه رنګ کې یې لږ بدلون راغی مالیدل چې

لاسونه یې هم دمعمول خلاف لږڅه لړزېدل له مقدمې پرته مې کیسه ورکړه هغه څلورواړه پاڼې واخیستې زمادتشویق لپاره یې یوڅوخبر ې وکړې اومادلیک ستاینه یې وکړه کیسه یې هملته سرسري ولوسته اوبیاپه واه واه سرشو ویې خندل اوغوتې ته یې وکتل

زه په خپله کلیواله ویارم هلمند خوماته یوکلی ښکاري زماپه خیال کې هم نه وو چې یوه هلمندۍ نجلۍ به یووخت پوهنتون ته راځي اوپه کیسه لیکنه کې به زماسره سیالي کوي

تولو وخندل سلطان په کیسه کې ځینې خبرې وکړې اوڅو جملې یې اصلاح کړې خوماورنه وغوښتل چې خامې اونیمګړتیاوې یې ښکاره په کورکې وګوري اوپه کاغذکې یې ولیکې اوبیایې ماته وسپارې ځکه چې اوس هسې هم رخصتي وه

هغه هم په خوښۍ ومنله داسې مې حس کړه لکه په دې خبره مې چې له کوم لوی عذاب نه ژغورلی وي سباورځ په پوهنتون کې دپښتوادبیاتو دودې اوپرمختګ په اړه کنفرانس لپاره یوه مقدماتي غونډه وه دپېښور پوهنتون اوپښتواکاډمۍ ترڅنګ دلروبرګڼ لیکوالان اوادیبان په کې راغونډوو اوددغه لوی کنفرانس لپاره په تیاریوغږېدل له همدې امله ټولګۍ بندوو کله چې غونډه خلاصېده سلطان مې خواته راغی ترڅنګ مې کښناست لومړی یې څوخبرې وکړې ددغه جوړېدونکي کنفرانس په اړه وکړې بیایې له څونوروپاڼوسره زماکیسه راکړه ویل یې چې ښېګڼې اوبدګڼې یې په کې ټولې لیکلې دي هلته په ستېج ویناوې کېدې اودلته دواړه په خبرومصروف و و خو دپخوا خلاف دهغه په خبروکې کله بندښت اوسکته راتله له خبرویې څرګنده شوه چې دلته په حیات ابادکې له خپلې موریوې خور اومشروروسره چې اوس په پېښورکونسلګرۍ کې مامورده اوسي اوپلاریې چې یوفوځي افسروو پخواپه هلمندکې شهید شوی دلنډو کیسو څوکتابونه یې هم راډالۍ کړل اوغونډه پای ته ورسېده

***

کورته چې ورسېدم له ډوډۍ خوړلووروسته مې همغه پاڼې راواخیستې په دوه پاڼوکې یې زمادکیسې په اړه لیکلي وو چې ډېره په زړه پورې اوښکلې موضوع په کې راغلې په خامیو کې یې لیکلي وو چې ځینې ګرامري قواعد په کې نه د ي مرعات شو ي اودخیال په خم کې ډېره نه ده رنګېدلې بایدډېره په هنراوخیالاتوسینګارشوې وی له دې پرته یې نورټول صفتونه لیکلي وو خوعجبه داوه چې صفتونه یې دکیسې نه بلکې ټول زماپه اړه وو چې زمادکړوړو اوپه ټولګي کې دچوفتیااوخبرونه کول دریځ یې په باربارستایلی وو دکیسویوکتاب مې پرانست په کې وړوکی کاغذي پاکټ ایښی وو زر زرمې پرانېست په یوه رنګه کاغذکې لیکل شو ي و و پاکټ مې خېرې کړاوپه رېږدېدلولاسونومې دکاغذکرښې ولوستې په کې لیکل شوي وو

ګرانې ښکلا !

ماترننه داوسنی زماني په مينه باورنه لرلواصلاپه ماپه کډوالی کې عمرپه دومره مصروفيت کې تېرشو چې دميني په مفهوم هېڅ پوه نه شوم اوترننه مې زړه ديوه تياره اوکنډرپه څېرپاتې شو مادخپلې مورنی ميني نه پرته بله يوه مينه هم په زړه کې نه ده لوبولې اوپه بازاري مينومې باورهم نه وه زه خبر ې نه اوږدوم تاته به معلومه وي چې زه ښه تکړه ويانديم خوته ګورې چې تاسره مخ شم ژبه مې بندېږي اولاس مې رېږدي چې ته بيانه يې نوجوړاوروغ شم په دې کيفيت ته زمانه ښه پوهېږې ته باوروکړه چې زه په زړه کې کوم مطلب نه لرم اونه مطلبي انسان يم زړه مې ستالپاره دسپېڅلتيااوپښتني ميني نه ډک دی داهم له هغه شببې چې ته مې په پوهنتون کې ليدلې يې مادنورودميني داستانونه ډېرليکلي خوخپله مې مينه نه ده کړې ممکن ستا په زړه کې دغوتۍ اوهيلې په اړه څه تېرشي خوبايدپوه شې چې زموږ ترمنيځ دوروروليۍ اوخوروليۍ تاردی غوټۍ له يوه ځوان سره کوژده شوې اوهيله له بده مرغه چې له وړکتوبه دخپل کاکادزوی په نوم ده زه ستاځواب نه غواړم خولږترلږه بايدزماحالت درک کړې اخردواړه په هغه ښارکې پيداشوي يو چې دکلتوري محدوديتونوسره سره يې خلک په مينه او انسانيت کلک پوره باورلري

هيله کوم چې دارازپه خپل زړه کې داسې پټ وساتې لکه په هديره کې چې دمړورازونه خوندي وي

په درنښت

سلطان هلمند

زړه مې درزاکوله زه په دې وخت کې نولس کلنه پېغله وم په ټول وجودکې مې دهيجان يوه څپه خپره وه دهغه په ليک کې کومه بده خبره نه اوپه رېښتياهم له سپېڅلتيانه ډک وو خودالومړی ځل وو چې مې د داډول يوه ځوان چې زماوطندارهم حسابېده داسې عاشقانه ليک ترلاسه کولو دپلارميني ،اعتماداومهربانۍ هروخت زماپه ذهن کې دسلطان انځورپيکه کړی وو وروسته له دې په پوهنتون کې هغه يوه خبره هم نه شوی کولی اوديوه شوخ هلک په ځای ورنه ډېرارام اوغلی انسان جوړشوی وو په مياشتومياشتومې هم له هغه سره بې له سلامه دميني په اړه څه ونه ويل هغه فکرکاوه چې ليک يې په ماډېرېداثرکړی که څه هم ډېرعمريې په پښښورکې تېرکړی وو خو کړه وړه يې بياهم ديوه حياناک کليوال ځوان غوندې وو

زه هم يوڅه په خپل دريځ پښېمانه وم خو په پوهنتون اوپردي ملک کې راته مينه کول ښه نه ښکارېدل يوه ورځ يې دپوهنتون مجله هم راته ډالی کړه چې زماکيسه هم په کې دښوکيسه په پاڼوکې چاپ شوې وه دلومړي کال دواړه سمسټرونه همداسې په چوفتياکې تېرشول په زړه پورې خبره داوه چې سلطان په دواړو سمسټرونوکې اول نومره شو اوزه پنځم نومره راغلم غوټۍ اوهيله هم په ښونومرو کامياب شوې

لومړی تحصیلي کال په ختمېدو شو اورخصتي شوه په وروستۍ ورځ مې زړه ووچې سلطان ووینم اوورته ووایم چې زه ترې خفه نه یم خوهغه له شرمه هېڅ په مخه نه راته حتی داول نومره ګۍ دمبارکۍ ورکولوموقع یې هم رانه کړه چې زه وربانديې ډېره مایوسه وم اوځان راته ملامت ښکارېده ځکه زه یې کلیواله یادېدلم اوباید تشویق کړی می وی زه پوهېدم که هغه دټولګي هرې نجلۍ ته دمینې خبره وکړې نوهغه به ورنه انکارځه چې له خوښۍ به په جاموکې نه ځایېږي
په رخصتیوکې زه غوټۍ ، هیله اوزموږ ځونورې ټولګیوالې چې پېښوریانې وې هروخت یودبل کورنو ته تلو اویوبل ته به مومېلمستیاوې کولې یوه ورځ غوټۍ راته همدغه کیسه راواخیسته اوراته ویې ویل چې ته ډېره نېکمرغه یې
ماویل ولې ؟
ځواب یې راکړ
ته دسلطان غوندې یوه انسان اویوه ښکلي ځوان دخپلې مینې په توګه انتخاب کړې یې خوته بیاهم......
نورپه خنداشوه
پوه شوم چې سلطان دوی هم خبرکړي اویایې داکارد هغوی په مشوره کړی وروسته دواړوپرلپسې دهغوی صفتونه راته کول اوویل یې چې ځومره پېښوریانې دهغه دمینې ترې دي خوسلطان ورسر ه مینه څه چې معمولي خواخوږي هم نه لري
ماپه خوله ورته څه ونه ویل خوپه زړه کې په خپلو کړوډېره پښمانه وم سلطان چې ماپه تېریوه کال کې وځارلو ریښتیاهم یوپوه انسان وو دنوروځوانانواومحصلینوغوندې شله ګي په کې نه وه درخصتۍ په اوږدوکې مې په لومړي ځل حس کړه چې ماهم په غیاب کې په هغه زړه بایللی ځکه په باربار به مې دهغه ښکلې څېره په خیال کې ورانه اوجوړه کړه
په زړه کې مې ورځ په ورځ دمینې خواږه دردونه خورېدل کله ناکله به مې ناڅاپه دپوهنتون مجله راواخیسته اودهغه تصویرته به ځېرشوم چې دهغه له نوې کیسې سره په مجله کې چاپ شوی وو
***
دویم ټولګی مونوی پیل شو پوره مطالعه مې کړې وه ګڼې کیسې اومضامین مې لیکلي وو خوکله چې ټولګي ته لاړ م لومړی هڅه مې داوه چې سلطان ووینم خودوه درې ورځې راته معلوم نه شو په څلورمه ورځ چې راغی نوسترې مه شي مې ورسره وکړل اودنه شتون پوښتنه مې ترې وکړه ویل یې چې په رخصتیوکې هلمندته تللی وم په لومړي ځل مې دهغه سره نږدې نیم ساعت خبرې وکړې چې ډېرې یې دهلمنددیادونواوپه لښکرګاه کې دبهر نیوځواکونودبې ځایه بمباریواووژنوپه اړه وې له طالبانویې سرټکاوه چې ښوونځي یې تړلي دي دخبروپه جریان کې مې کتل چې زړه مې درېږي اودهغه په رنګ کې هم بدلون راځي
اخرمې زړه راغونډکړلومړی مې ښښنه ترې وغوښته اوبیامې په ګوډوماتوالفاظوپه دې پوه کړچې مینه یې راته منظوره ده

وروسته له دې ورځې به مووخت په وخت دمينې خبرې سره کولې خود سلطان هغه حالت مې کله هم نه هېرېږي چې زمادا قرارپه وخت دهغه په وجودکې راغی اوپه کوم نظرېې ماته وکتل اوزه په کوم حالت کې وم لکه خزان وهلې پاڼه ټوله رپېدم اوحمزه باباشعرمې په سرکې انګازې کولې

غل دمحبت غلطېدی نه شي
څوک چې په محفل کې چاته نه ګوري

نورنوهغه راسره په درسونوکې هم پوره پوره مرسته کوله دهغه ښواخلاقوپه کمه موده کې زمادپلارخواخوږي اودرناوی هم جلب کړدمهاجروپه څوغونډوکې يې زماپلارسره هم وليدل اوپلارمې دمورپه وړاندې څوځله دهغه دښواخلاقواواستعدادستاينه کړې وه دهغه له برکته مې ليکوالي هم ښه شوه غوټۍ اوهيلې هم زموږ سپېڅلې مينه ستايله زماغرنۍ ښکلاپه ځای پاتې وه په پوهنتون کې ګڼو هلکانو سترګې راپسې وړلې خوکله به يې چې دسلطان سره په ګرځېدوکې يوځای لېدلم نوفکرېې کاوه چې کورنۍ خپلوي سره لري نوځکه خويې زماسره خبروته زړه نه ښه کاوه
دويم کال مې ديوې سپېڅلې او خوږې مينې په خمارکې تېرکړچې بې دغوټۍ اوهيلې څخه پرته بل هېڅوک هم نه راباندې پوهېدل سلطان زمادتوقع خلاف هم دلوړواخلاقو اواستعدادمجسمه اوپه ځوانۍ کې ديوه ښه شخصيت نه برخمن وو ډېرځله به په ټولګي ، لاراوکتابتون کې سره يوازې شووخودهغه له خولې مې يوه خبره هم داسې وانه وربېده چې دويلو دې نه وي ډېره شوخي به يې داوه چې په موسکابه يې زمادښايست ستاينه وکړه اوويل به يې چې زمامينې له درسه ويستلی دی خوداسې نه وه هغه په انګلېسي کورس کې استاد شو اواول نمره ګي يې هم ټينګه کړې وه چې ماپه زړه کې وياړېږي کاوه نورراته داسې ښکارېدل چې خدای پاک هغه زمااوزه دهغه لپاره پيداکړې يو مابه چې د کړووړواودهغه په اړه دخپل پلاردريځ ته کتل پوره يقيني وم چې دراتلونکي ژوندپه شريکېدوکې به موکومه ستونزه نه وي دمينې دغه خوږو شپېوزه دژوندپه ډېرورازونو وپوهولم له سترګومې پردې لرې شوې دهغه پاکې مينې داسې دروا وسمسورووړشوګانوته يوړم چې ساعتونه په کې دشپېو په څېر تېرېدل ،دنړۍ ټولوباغونوخوشبويي په کې خوره وه ورږمومې قدمونه ښکولول بلبلانودمينې سندرې ويلې اودلمرزرينووړانګوله ګلپاڼوسره لوبې کولې هلته دسهارله شوره ډکې اودماښام په چوفتياکې ډوبې رنګينې شپېې دځوانۍ خوبونه ته ورته وې چې نه يې کو م شاعرپه شعرکې انځورولی شي اونه يې هم ددې نړۍ نقاشان په تابلوګانوکې پنځولی شي ماته داسې ښکارېده چې ددغه ورشوپه نازکوچمنونواوګلغوټيولومړي قدمونه ماايښي خوڅوقدمه چې لاړم راته څرګنده شوه چې دنوروانسانانود دپلونوخاورې هم په کې نشه کوونکې خوشبويي خوروي ماهم هلته درنګارنګ ګلونوپه بسترخوب پيل کړسترګې مې سره ورغلې اوهلته مې په بښود شاتودمچيودپښوپه

ځېرډګلونواورنګونوشیرې ځای ونیوه خوچې دنسیم یو ې خوږې عطریني ځپې له دغه نازدانه خوبه راپاڅولم نودرېیم ټولګی هم پای ته رسېدلی وو زماسلطان همغسې زماپه سترګوکې ښکلی وو لایې هم نوم دټولوټولګیوالوپه سرکې راته لیکنې مې هم دهغه له برکته په مجلواوروځپاڼوکې خپرې شوې وې چې ډېرلوستونکي یې زمادلیدلوپه ارمان وونورنوزموږ ښتنه مینه هم دټېدلونه وه په مینه کې به موترټولولویه جذبه دومره وه چې په یوازېتوب کې به مو یودبل لاسونه یوه شېبه ټینګ ونیول اوډېرډېرافراط به داووچې دیوه اوبل لاسونه به مو بې اختیاره ترشونډویوړل اوښکل به موکړل
***
په دریم ټولګي کې په رخصتیوکې یو ه مهمه خبره داشوه چې غوټۍ مې موررااباندې خبره کړه اوله هغې مې دټې مینې خبره پلارته ورسېده که څه هم زماپلارډېرمهربانه ووخوخپله مینه راته دهغه په وړاندې یوه سرغړونه ښکارېده زماوېره بې ځایه وخته برعکس پلارمې یوه شپه زه خپل څنګ ته کښېنولم زمااوسطان دمینې کیسه یې راواخیسته اوپه دې یې ملامته کړم چې ولې دې پخوازه نه خبرولم سپېڅلې مینه کومه ګناه نه ده اخرماهم ستاموریه مینتوب کړې وه دهغه په دې خبروچوفه خوله له کوټې ووتم اوبیامې یې دمورسره ترنیموشپوخبرې کولې خوزه لکه کوم لوی جرم مې چې کړی وي په خپله کوټه کې ناسته وم اوځان مې په مطالعه مصروف کړی وو
دشپې په سهارمې څه لیکل چې دکورتلفون ته دسلطان زنګ راغی و رباندې بندمې کړیوې بلې کوټې ته لاړم اوهلته مې ورسره په ارام خبر ې پیل کړې سلطان مې خبرکړچې دمینې خبرې موغوټۍ زماترپلاره رسولې خوهغه ددې په ځای چې ورخطاشي ویې خندل اوزیاته یې کړه
لبونۍ هېڅ فکرمه کوه زه وایم له دې وېرې به دې ټوله شپه په ویښه تېره کړې وي هغه کارهم زماپه خوښه شوی ماخپله کورنۍ خبره کړې غوښتل مې ستاپلارمې هم خبرشي دریمه ورځ له خیره جرګه درځي ګوندې خدای دزماکړي اخردیوه وطن یو هغه وخندل غرېبې لږ پیکه شوبیایې زیاته کړه
وروراومورمې خوښ دي اوزمادا پرېکړه یې ستایلې خدای دې وکړي چې هرڅه سم ترسره شي خوڅه یادونه دې ته هم پلارته وکړه شرمېږه مه زمااوستادراتلونکې ژوندخبره ده څه ټوکې خونه دي اونه هم خدای مه کړه کومه ګناه ده هغه دعبدالله مقري سندره دې نه ده اورېدلې
اوتابه ماته راکوینه....
زه تلوارکومه......
هغه وخندل خومادبښنې په غوښتلوتلفون پرې بندکړچې خبرې ښې نه دي
***
همداسې وشول پلارمې هم په تلفون کې دسلطان له وروراماﻥ الله سره چې په کونسلګرۍ کې ماموروواوپه امان سره یې شهرت درلودپه دې اړه خبرې کړې وې دهغوی جرګه چې پنځه کسه وه راغله پرېکړه دهلمندپه ځای دپېښورپه دوداودوستوروشوه زمادسمال یې ورکړدهغوشپبودخوښیوبیان کله هم نه شي راتلی ،زه دهغه چاپه نوم شوم چې پرې مینه وم درېیم

ټولګی هم پای ته ورسېد زمااوسلطان په یوځای ګرځېدونورهېڅ نېوکه نه وه خوپښتني احساس بیاهم
ددې اجازه نه راکوله چې دهرچاپه مخ کې دې خبرې وکړو زه اوس دهغه کوژدنه وم اوپه درسونوکې
مویودبل سره پوره سیالي کوله ماته ځان دد ي نړۍ ترټولونېکمرغه نجلۍ ښکارېده هغه ورځې
زمادژوندله ډېروښکلواورنګینوورځونه وې لنډه داچې په څلورم کال فارغېدلو نو یوه ورځ وروسته
زموږ واده هم په خوښۍ سره ترسره شو زه دسلطان اوسلطان اوزماشو ماله دې نه پخوادمینې
ډېرداستانونه لوستي ووخو پایله یې زموږ خلاف وه دلته بایدووایم چې زماسره داسې الفاظ نشته
چې دخپل پلارجان اوګرانې مورجانې ستاینه اومننه پرې وکړم هغوی زموږډزده کړې لپاره خپل وطن
پرېښوداوبل وطن ته رامهاجرشول هغه زمادخورګانو اوورورجان لپاره خپله یوه برخه ځمکه هم خرڅه
کړه ځکه هغوی په یوه خصوصي لېسه کې زده کړه کوله دمهاجروپه اداره کې هم ګڼ مهاجرزمادپلارله
کارونوخوشحاله وواوهغه ورسره په وخت لازمه مرسته کوله
په هغوشپوکې له خوښۍ په جاموکې نه ځایېدم چې زه یې دخپل ژوندنېکمرغه ورځې شپې بولم هغه
په دې چې یوله پوهنځي نه پنځم نومره فارغېدلم اوبل داچې خدای یوښکلی یوه دژوندملګری راپه
برخه کړی وو.
خوکله چې پنځه میاشتې وروسته دواده په ورځ زماډولۍ دسلطان کورته روانېده پام مې شو چې
دلومړي ځل لپار ه مې دپلارجان سترګې له اوښکوډکې دي هغه په ډېروسختوورځوکې هم نه ووژړلي
اونه هم دومره خفه شوی وودهغه اوښکوزماورپام کړچې دموراوپلارله هغه خوږې غېږې جداکېږم چې
دخپلې مشرې لورپه توګه یې په پوره نازونورالویه کړې وم زده کړه یې راباندې کړې وه اوداسې چاته
یې واده کولم چې زمادخپلې خوښې ځوان اودخیالونوملګری وو
سلطان دویم نومره فارغ شو په پوهنتون کې یې داستادۍ لپار هم چانس درلودخو هغه نه غوښتل
اویوې بلې خیریه موسسې ته یې اسنادورکړي وو
۱۳۸۵کال وو دپاکستان حکومت یوځل بیا په جدي توګه له مهاجرووغوښتل چې خپل هېوادته دې
ستانه شي ځکه دهغوی په اصطلاح اوس په افغانستان کې پراخ بنسټه حکومت راغلی وودایې هم
ویل چې ټاکنې ترسره شوې دکرزي حکومت ارامي راوستې اوجګړه نورپای ته رسېدلې په راتلونکې
یوه میاشت کې چې هرڅنګه وي بایدټول مهاجرکمپونه خالي کړي یوان اچ سي ارهم ددغه میاشتې په
تېرېدو خپل ګڼ کارکوونکي ویستل چې ظاهراېې دبودیجې کمښت اودکارونوسپکوالی بهانه کړی
ووپه دغه کارکوونکوکې یوزماپلارهم وو په بله میاشت کې نامعلوموکسانو دپېښوردکونسلګرۍ
دمامورینوپه یوه موټرپه حیات ابادکې ډزې وکړې درې څلورکسه یې ټپیان شول چې یوپه کې
زمالېوراماان (دسلطان مشرورور)ووهغه هم دسلطان غوندې نېک انسان وو خومتسفانه چې زخمونه
یې کاري وو اویوه اونۍ وروسته یې په روغتون کې ساه ورکړه ځوانه ښځه اودوه ماشومان یې موږته
راپاتې شول.

يوه شپه مې پلارزموږ کورته راغی ويل يې چې نوردلته نه پاتې کېږي اوبېرته لښکرګاه ته ځي هلته اوس يوځه ارامي راغلې دبيارغونې کارونه پيل شوي اومکتبونه پرانستل شوي دي ، کاراهل کارته سپارل کېږي سلطان هم چې دورورمرګ ورباندې له حده زيات اثرکړی وو له پېښوره يې کرکه کېده اوله پلارسر ه مې يې تلوته تياري وښوده وروسته يې هغه موسيسې ته چې ده په کې په ښه پوست کارکاوه استفاورکړه ماته يې ويل چې دنده درته پيداکوم خوموريې (زماخوابښې) ددې مخالفه وه چې په پردي ملک کې دې دنده واخلم پنځلس ورځې وروسته دنوروماهاجروسره زموږ کډې هم دهلمند په لورروانې شوې دومره هم په دې وځنډېدو چې دورورا وخويندوتعليمي اسنادمونه ووجوړکړي سلطان ته کونسلګرۍ داوړانديزهم کړی وو چې دامان په ځای دنده اجراکړي خودسلطا ن دادنده نه خوښېده

اوويل يې چې زه يود ېپلومات نه بلکې اديب يم اوپه خپله برخه کې بايدخپل استعدادوازمايم يوماښام موږ ټول دتورخم له پولې واوښتو اوډېره موده وروسته راباندې دخپل وطن هواولګېده وړاندې دپوليسوترځنګ دبهرنيوسرتېروګڼ ټانکونه هم ولاړوو له هغه ښاره وتم چې مامينه اوزده کړه په کې کړې وه سلطان ته مې وکتل چې سريې زماپه اوږه ايښی وو اوارام خوب يې کاوه

***.

دويمه ورځ لښکرګاه ته ورسېدوپه لاروکې مووليد ل چې په سړکونوکارروان دی ځای ځای دبيارغونې کارونه هم روان وو خوهرځای بهرنيوسرتېروهم کلکه تالاشي کوله دبهرنيانوپه بمباريواودطالبانوپه حملوکې ګڼ هغه کسان وژل شوي وو چې موږ په لښکرګاه کې پېژندل ، دوه ورځې موږ هم دخپل پلارپه کورکې تېرې کړې وروسته دسلطان دوی خپل کورته لاړوچې کاکايې مخکې له مخکې ورته خالي کړی وو اوځينې وران ځايونه يې رغولي وو دلته حالات هسې هم نه وولکه په پېښورکې چې ويل کېدل اويامو له راډيوګانواوربدل خويوه خبره چې زماڵپاره په زړه پورې وه داوه چې دنجونولپاره په لښکرګاه کې ښوونځي رغول شوي و و چې په توروجامواوسپينوپړوونوکې ګڼې نجونې ښوونځيوته تللې . پلارمې ښوورځې وروسته بېرته دلښکرګاه په محکمه کې دنده ترلاسه کړه سلطان ته دولايت په مقام کې ډېر زردانګليسي ژباړن اومطبوعاتي کارکوونکي په توګه دنده پيداشوه چې په وزګاروخت کې يې ځودولتي ريسانواونوروزده کوونکوته هم انګليسي ورزده کوله ماهم په يوه منځني ښوونځي کې دښوونکې دنده واخيسته.

دوه مياشتې وروسته زمااوسلطان دمينې لومړۍ وغوړېده اونوم موپرې شګوفه کېښود شګوفې زموږ دمينې ورډمې خورې کړې په کورکې موله مودو مودوورسته ديوه ماشوم دژړاغږ اوچت شو اوپه موږ له يوې خوږې سندرې نه هم خوږ لګېده ، دسلطان په مخ به بياهم دحياځپه خوره وه کله به يې چې زماپه غېږ کې شګوفه وليده نوموسکی به شو اومخ به يې بله خواواړولوچې ماته به يې دپوهنتون دوخت دناآشنايۍ وختونه سترګوته دورول خوزمادلېوره امان کونډې اودهغه ددوماشومانوتنکيوځېرودغه

خوښي ترخپل سيوري لاند ې راوستې وه که څه هم سلطان هره شپه هڅه کوله چې دغه دوه ماشومان خوشحاله وساتي اوله هرچانه ورباندې ډېرپام وکړي ددې سره سره شګوفه لاس په لاس ګرځېده ډېرونازولواوښې پالنې ، پلرنۍ اومورنۍ مينې داسې وغوړوله چې په څلوروپنځومياشتوکې ديوه کلن ماشوم غوندې ښکارېده .

خوله بده مرغه چې د١٣٨٥کال له نيمايي وروسته زموږ له کورنۍ څه چې له ټولې لښکرګاه خوښۍ لمنه ټوله کړه په څوځايونوکې امريکايانوبې ر حمانه بمبارۍ وکړې يوه ورځ دامان کونړه له خپلوماشومانوسره مارجې ته دخپلې پلارګني يوه واده ته تللې وه خويوتصادف داووچې دشپې په واده بمباري وشوه سهارخبرراغی چې په بمبارکې شل کسه وژل شوي دي چې ټول ملکي وګړي دي خووروسته څرګنده شوه چې دڅلوښتوپه شاوخواکې کسان په کې وژل شوي دي له بده مرغه چې دامان کونړه اوماشومان هم په شهيدانوکې پيداشول شهيدان ورته ځکه وايم چې دوی ټول مظلومان اوديوې نامقدسې جګړې قربانيان وو هېڅوک هم په دې کې شک نه لري چې دغه کسان بې ګناه اوبې سرپناه وو خوابښې مې له ډېرخفګانه په ورځ کې درې څلورځله ضعف کېدله لس ورځې وروسته يې له ډېره خفګانه په خپل کورکې ساه ورکړه اوزموږ په سريوبل اسماني کاڼی هم راپرېوت نورنوماا وسلطان ته بې له اوښکواودردنه پرته بله څه نه وو پاتې هره شپه مې له خوښۍ تشه وه له ويراوغم کې تېرېده خود تقديرزړه لاهم په موږ نه ووسوړشوی پلارمې له څوهمکارانوسره کندهارښارته دکوم قضايي سمينارلپاره تللی ووده وه شپې يې تېرې کړې له هغې خواچې راته دکوم شيطان په سبب دطالبانوپه کمين وربرابرشو دغه شيطانت ورته يوه داسې کس کړی ووچې پلارمې دهغه ناحقه پلوي نه وه کړې دربيمه ورځ خبره شوم چې زمادپلارپه شمول دمحکمې دڅلورونوروکارکوونکو په مرميوسوري سوري جسدونه لښکرګاه ته راوړل شوي دي ددې غم بيان زماپه الفاظوکې نه شي راتللی بله ورځ خبرراغی چې دسلطان يوازينی تره په ترياکوله قاچاکبروسره په کومه لفظي لانجه کې دهغوی لخواپه ډزو ووژل شوسلطان ته هم ګواښونه کېدل چې خپله دنده پرېږدي يوه شپه يې راته وويل چې هلمنديوځل بياد پېښورپه نيت پرېږدي خوپه لاروباوري نه دی چې دطالبانوله وېرې به خوند ي ووځي ځکه طالبانوهم دبهرنيوغوندې هرځای تلاشۍ کولې په راديوکې مواورېدل چې بهرنيان چې په سرکې يې امريکايان دي د طالبانوپه ضد سخت عمليات پيلوي ټول خلک يوځل بياپه وېره کې وو خودغه عمليات کومه نوې خبره نه وه هره مياشت به ملکي خلک دطالبانواودحکومت دپلويانوپه نوم دطالبانوپه بريدونوکې اودحکومت اونړيوالوځواکونوپه بمباريوکې وژل کېدل اويابه ټپي کېدل دوه کاله په همدې ناورين کې تېرشول هرچاتمه لرله چې په نوې مياشت کې به حالت ښه شي امن به راشي خوهرڅه برعکس ختل دنجونومخکيني فعال ښوونځي دطالبانوله وېرې وتړل شول په شاوخواوولسواليوکې هره ورځ ګرمې جګړې روانې وې چې يوازې موږ ليدلې اوموږ يې قربانيان وو بې ځايه مړګونه کېدل تردې چې خپله دلښکرګاه ښارهم خوندي نه وولاهم داسې کسان و چې زمادپلار

غوندې فکرونه يې لرل اوددغه تاريخي ښار څخه يې دعلم اوپښتني فرهنګ دټاټوبي جوړلوفکرونه لرل خوبايدچې سرونه يې په لاس کې ګرځولي وی ځکه اوس ددې ډول ارمانونوپوره کول اويالرل دسرپه بيه تمامېدل

زمادپلار اودهغه دملګروپه ذهن کې دبست دتېربرم يادونه وو دلته رسنيواومطبوعاتو ددروغوژبې هم غځېدلې وه بهرنيان هم دحکومتي چارواکوغوندې په دروغوعادت شوي وو دحکومت اومخالفووسله والومېړانه داوه چې يوبل ته دتلفاتوشمېره يوله بل نه لوړه وښيي دغورسنيوهلمنددنړيوالوپه خولوکې پوره مشهورکړی وو دلندن اوواشنګټن په څېرپه رسنيوکې يادېده اوبهرنيان يې له نامه سره پوره اشناشوي وو ددې ولايت په اړه يوازې دمرګ ژوبلې اوجنګونوخبرونه خپرېدل په سلوکې په که کوم يوخبردبيارغونې په اړه وو ترياک هماغسې په جوش سره کرل کېدل لکه دطالبانوپه پاچاهۍ کې چې وو اوس دکيسه ليکنې لپاره سوژې ډېرې وې خو خوپه ماکې دليکلوتوان اومينه نه وه پاتې هره شېبه اوهره ورځ دکيسه ليکنې لپاره يوه سوژه وه خوداهرڅه په روغوزړونوکېدل اوس راته خپله ځان دژوندپه کتا ب کې ديوې کيسې اتله ښکارېدله ،هغه څه چې په هلمندکې تېرېدل يوازې ماغوندې بې وزلونجونوته څرګندېدل اومورږ وربانديې ترهرچاوړاندې ښه پوهېدو.

زماوېره هغه وخت لازياته شوه چې سلطان به هرمازديګر دپوليسو يوه رنجرموټر ترکوره رارسولومابه په باربارزارۍ ورته کولې چې کابل ته لاړشو له دولتي چوپړنه تېرشه هلته ته کولی شې په هره رسنۍ کې کاروکړې داوسنۍ زمانې له عالي مهارت انګلېسي ژبې څخه برخمن يې خوهغه به په حسرت سره ويل چې خپل هلمندته بايدپام وشي ګوندې وي چې يوه ورځ هلمنديان واقېعت ته غاړه کېږدي بهرنيان دغه عمليات پای ته ورسوي اودغه خلک چې ټول هېواداو حتی نړۍ ته يې دمرکواوجرګودرس ورکړی يو وخت دخبروله لارې رامات کړي خودهغه داخيالونه ماته ديخ له پاسه نوشته ښکارېده دايې هم ويل چې که زمامور يې ورسره ومني نوله ميونددوی سره به په ګډه په يوه کورکې ژوندپيلوي.

***

۱۳۸۸ لمريزکال دثوردمياشت وه له ساړه ژمي وروسته بياطالبان فعال شوي وو يوه ورځ دشپې اوده وو چې په تياره کې شورماشورشو اودډزوغږونه واورېدل شو ل پوليسوپه لاسپيکرونوکې نارې وهلې چې له خپلوکورنومه راوځئ ښارته طالبان راننوتي داناري اوشورهره خوادځنګل داورپه څېرخپورشو پرلپسې ډزې هم دپخوانه په لوړاوازپيل شوې زماسره مې دموراوخورګانووېره وه ځکه دهغوی کوردښارپه څنډه کې وواومورږ يوڅه په امن کې وو سلطان ته مې وويل چې ميوند ته تلفون وکړي همداسې يې وکړل ماليدل چې دلومړي ځل لپاره دسلطان لاسونه لړزېږي له هغې خوادميوندله شوره ډک اوازراغی ګډې وډې خبرې يې کولې خودومره وربانديې پوه شوو چې ددوی له کوره بهر په شاوخواکورونووسله وال طالبان چې مخونه يې پټ کړي ورختلي دي دوی په کورونوکې پناه اخيستې

اومورته وایي چې شورمه کوی هره شپه موپه مرګ اونوروښکنځلوګواښوي په همدې خبروکې دیوې چیغې سره دهغه اوازبندشوشپه پس په هواکې دجیټ الوتکواوازونه واورېدل شول چې په تیته فضاکې یې الوتنې کولې له دې غږونوسره که څه هم عادت شوي وو خوپه شپه کې ډېروېرووونکي ښکارېدل څوځله یې دښارکومه څنډه بمبارکړه او د ډزوغږونه روان وو نیمه شپه اوازونه یوڅه غلي شول خوبهرته هېڅاهم دوتلواجازه نه لرله زمادموراومیوندتلفونونه هم بندوو دسهاررڼاپه خورېدوه پاڅېدم مورټوله شپه په ویښه دپښوپه سرتېره کړې وه سهارهسې پرموښکېږ وړې وم خوکتل مې چې سلطان مې ترځنګ نشته فکرمې وکړچې جومات ته دلمانځه لپاره تللی اویابه دشپې دپېښې په اړه له چانه معلومات راټولوي که څه هم هغه بېګاډېروپولیسواوامنیتي کسانوته چې ده ورسره پېژندل زنګ وهلی وو خودهېڅاسره هم ددې ناڅاپي پیښې په اړه معلومات نه وو بهرته مې وکتل ټوله فضاګردونوپوښلې وه لاهم په هواکې ګردجنه وربځ خپره وه په اسمان کې دالوتکوپیکه غږونه اورېدل کېدل شګوفه چې اوس څلورکلنۍ ته نږدې کېده په خواږه خوب اوده وه اوکله کله به یې شونډې موسکۍ شوې خونه پوهېږم چې کوم خوب به یې لیده په کومه کوڅه کې به یې له چاسره لوبې کولې کله کله به یې خنداهم وکړه چې ماته حیرانوونکي نه وه هغه زمااوسلطان دمینې لومړۍ ثمره وه اوپه دواړودومره ګرانه وه چې سلطان به ویل چې ترڅومې شګوفه په لومړي ټولګي کې نه وي داخله کړې بایدزمورږ په کورکې بل ماشوم نه وي زه نه پوهېدم چې هغه ولې داخبره کوله اوولې یې په ژوندکې یې تردې دمه دیوه ماشوم دلرلوهیله درلوده !!!

زماړه بې واره په سلطان پسې درزېده نږدې اته بجې وې چې په دروازه رانںوت مخ یې یوڅه سپېره وو ایله اوس مې پام شوچې دکوردروازه موخلاصه پاتې ده مخ یې سپېره وو اوسترګې یې له اوښکوسرې اوښتې وې زماپه لیدو دبرنډې په څنډه کښناست او ناڅاپي په ژړاشو وروسته چې په خبروراغی نوڅرګنده شوه چې دشپې په بمبارکې زمادمور، کاکااوشاوخواشپږ اوه کورونه له خاوروسره خاورې شوي دي په کې پټ وسله وال څه چې کومه چرګه اوسپی هم ژوندی نه دی پاتې یوازې زماکاکاخسراوکاکاناوې چې شپه یې په بل ځای کې وه ژوندي پاتې دي ددې خبرې په اورېدومې په زړه کې ددردڅرېکه راغله همغلته ضعف راباندې راغی اوبیاپه ځان نه یم پوهېدلې.

* * *

ددې ورځې په مازدیګر په رسنیوکې دهلمندامنیتي ځواکونویوخوااوایتلافي ځواکونوبل خواپه ویاړسره دکورنیواوبهرنیورسنیوله لارې خپلې بریاوې اعلانولې چې په لښکرګاه کې یې دوسله والوطالبانودبریدونومخنیوی کړی دی په لسګونومخالفین یې وژلي اونیولي دي خوپه هغه شپه هېڅاته هم زماپه څېردګڼونوردردمنوداوښکوډکوسترګواوډېروسلګیونه دوچوستونواوازونه رسېده . په اورکې هغه سوزېدل چې اورپرې بلېده ملکي خلک دیوه عشرپه ترخ کې خاوروته وسپارل شول ،وسله وال وژل شوي کسان دځوورځولپاره دبهرنیوعکاسانولپاره ایښودل شوي وو چې حکومتي اوبهرني ځواکونه وربانديې خپله بریانړیوالوته څرګنده کړ ي خوهېڅاهم له دې نه وړاندې هغه هدیرې

ته سر وربښکاره نه کړچې زمامورجانه میوند ، لیلااوډېوه په کې دناځرګندې ګناه په تورپه ابدي خوب اوده وو نورنوزمورږ په کورنۍ کې دومره څوک نه ووپاتې چې زمادکورنۍ قبرونه له نوروبېل کړي په هغه خودکټاروبیرغونوجوړول اوګلونوشیندل لاپه ځای پرېږده سلطان هم دسوداپانوغونډي له درده یوه خبره نه کوله یوه میاشت موله ډېره غمه یوازې دومره څه خوړل چې دنوروغمونودهرکلي لپاره وربانډې ژوند ي پاتې شو اوخپل دردونه وژاړو خودازمایښت ورځې مولاپای ته نه وې رسېدلې کله به مې له ځان سره شکرونه اېستل چې په داسې کورنۍ کې واده شوې یم چې ټوله لوستې وه که په یوه بله کورنۍ کې وی نو حتمی به په بدشګون سره مشهوره وی ځکه دسلطان دوی دکور نۍ دبربادۍ پیل دغه کورنۍ ته زماراتګ سره پیل شو خو بیاهم دغه ناورین په ټولو وو بلکې په هردرداوغم کې به هم سلطان هڅه کوله چې ماخوشحاله وساتي
یوه میاشت وروسته راته سلطان ویل چې سبادوالي سره په یوه کاروان کې دکجکي دبرېښنابنددکتلولپاره ځي ځکه چې ځینې بهرنیان غواړي چې دغه بندورغوي نوله نږدې څخه یې ګوري مامنعه کړخوویل یې چې دانګلیسي دژباړن په توګه دوالي غوښتنه ده چې باید هلته ورسره ولاړشم ګوندې وي دهغو ی مرستې ددغه بندرغولوته راجلب کړو اوپه هلمندیوڅه رڼاشي
سباورځ همداسې وشول ماسپېښین مې راډیونیولې وه سلطان مې بې وخته په زړه اوربېده اوشګوفې په انګړکې لوبې کولې په راډیوکې یوعاجل خبرراغی چې دوالي دموټرونوپه کارو ان دکجکي بندنه دراستنېدوپه مهال دسړک دغاړې بم چاودلی سرراباندې وځرخېد زړمې سلطان ته زنګ وواهه خومبایل یې بند وو په خبرکې راغلي وو چې والي ته څه زیان نه دی رسېدلی خودولایت دمقام یومشاوراودرې کارکو نکې چې په یوه موټرکې سپاره وو وژل شوي دي
مازدیګر مهال ځرګنده شوه چې داټکه هم دیوې بې وزلې نجلۍ په سررالوېدلې وه شاوخواګاونډیانودپولیسو په بدرګه دسلطان په وینو سوراوټپې بدن چې نورله پېژندګلوی وتلی وو دولایت نه په تیاره کې راوور ماپه دروازه کې ضعف وکړاوهغوی په مازدیګرکې زماسلطان خاورته په وینولړندوسپاره په دې څلورکونجه دنیاکې زمایوازېنۍ پناکاه اوساتونکی له خدای (ج) نه وروسته سلطان وو هغه هم په وینوسوررانه لاړاوڅلورکلنه شګوفه یې دمینې دیا دګارپه ډول راته پرېښوده زه نیمه شپه په خودراغلم په روغتون کې وم دولتي ډاکترانو اودوالي یوه استازې په واروارډاډراکولو چې تشویش مه کوه یوه ډاکترراته ویل چې والي صیب دې پوښتنې ته راغلی وو اوته بې هوشه وې ستادځارنې لپاره مورږ ته سپارښتنې کړې دي هغوی ټولې خبرې اوډاډګیرنه بې مفهومه وه یوازېنۍ هیله مې داوه چې نورځان ووژنم هسې هم دتقدیرپه پاڼه زمورږ په کورنۍ داجل دوروستي غشي نښه زه یم خوبیابه مې شګوفه سترګوته ودرېده چې دیوې سپېڅلې مینې وروستي څلي ته ورته وه یوه غیبې اوازبه هره شپه راته ویل.
نه ښکلا !

دخدای دانړۍ ډېره ارته ده اوازماېښتونه مختلف دي بايد دشګوفې لپاره ژوندوکړې په بايد دهغې قاتله نه شي يوه شېبه وروسته به راته دژړا ،اوښکو اواوسېلو پرته بل هېڅ نه ووپاتې همدغه غيبي اوازڅوځله دڅان وژنې له ناوړه پرېکړې نه رواګرځولم يوه څلورويشت ياوپنځه ويشت کلنه مېرمن چې دژوند دټولو ستونزوپه وړاندې ټوله مقاومت شي هم کومه مانانه لري يوازې پردې حيرانه وم چې مرګ ولې رانه لارچپوي اوزه يې هېره کړې يم..
***
لښکرګاه راته دميني اوژونددتاټوبي په ځای کربلااوقتلګاه ښکارېده حکومت اونړيوالو دداډل وژنوپه غبرګون کې يوازې دپلټنوامرکاوه دولايت دمقام لخوامې ټولې مرستې اوپه اصطلاح زمادمحبوب سلطان خونبهاردکړه په لسمه ورځ د سلطان د بوډاکاکا اوکاکا ناوې سره دکډوالوپه يوه وړوکي کاروان کې دکابل په طرف روان شووپرلپسې غمونوزمادکاکاخسر (دسلطان تره)ملاهم بې وخت کړوپه کړې وه اوپه تورو ښتانويې سپين زورورشوي وو چې بوډاښکارېده هغه مې په پلارحتی له مور نه هم ډېرګران وو اودانا څاپي تغيرات هم په کې زمادپلاراوسلطان له مرګ نه وروسته راغلي وو اوترټولوزيات دخفګان وړداوه چې په اعصابوکې يې هم بدلون راروان وو کندهارموپه دې دهستوګنې لپاره غوره نه کړچې هلته هم بهرنيانودې ته ورته ګلان کرلي و و هره خواهلمندي مهاجرپه خېموکې بې وسه پراته وو ځکه نو خلکوکوښښ کاوه چې کابل ته لاړشي مور هم په يوبې منزله سفرروان شوو اودکابل لاره مووڼيوه
کابل ته په رارسېدومو همدغه سيمه داوسېدولپاره غوره کړه چې لومړی ځل تازه ديوې سوالګرې په جامه کې په کې وليدمه څوشپې په همدې څلورلارې کې پراته وو يوې موسيسې راته خېمې اوڅه پلاستيکي لوښي راکړل خوژوندموله سوالګروهم بدتردی دکابل پوليس اوبهرني سرتېري اوس هم وېره لري چې هسې نه تروريستان په دغه خېموکې پټ نه شي اودکابل امنيت تهديدکړي خودلوږې اوګرمۍ په سبب يې زمور دماشومانوژړاګانې کله هم غوږ وته نه رسېږي اوس چې ماښام په خېمه کې اوده شم شګوفه پرلپسې رانه پوښتنې کوي
مورجانې خپل کورته کله ځو؟
اغامې له ادېرې کله راځي ؟
اباولې ماته خبرې نه کوي ؟
داکوم ځای دی ؟
هواوس دکيسولپاره سوژې زياتې دي خوزماسره کاغداوقلم نشته اوګوتې مې دقلم په ځای دبل څه غوښتنه کوي زمااوسلطان وړوکی کتابتون په لښکرګاه کې خورشو اوځان ته مووربانديې خواره اخيستل
***

داستان یو ځل بیا وژړولم په ذهن کې مې ډول ډول خیالونه روان وو، ټوله نړۍ را باندې وڅرخېده او هر څه راته تت او تیاره ښکارېدل پاڼې مې ټولې کړې او یوې خواته مې وغورځولې، شېبه وروسته دروازه ټک ټک شوه چې ورغلم پلوشه وه، ویل یې پلار دې غواړي ماهم اوښکې پاکې کړې پلار مې یوازې دومره وویل چې یوه سې وي دې جوړه کړه چې په د فتر کې په کار ده ما همداسې وکړل له کمپیوټر سره مې ځان مشغول کړ او سې وي مې جوړه کړه له هغې وروسته مې هر ورځ په حالت کې بدلون راته په دوه دریو ورځو کې به خامخا د ابراهیم بن ادهم د جومات خواته تلم او له ملا شمس الدین سره به مې پام په بله وو، خو شېبه مې هم ښکلا له یاده نه وتله اوس نو ملا شمس الدین هم ددغه داستان په لوستلو پوره خواشینی وو او په وریادېدلو به یې امریکایانو او بهرنیانو ته په کنځلو خوله ورخلاصه کړه او ویل به یې چې د بدبختیو ټول سبب یې بهرنیان دي.

زه په هغه خېمو څو ځله وګرځېدم خو ښکلا او شګوفه مې ونه لیدل او نه مې هم له چانه د هغې پوښتنه کړې شوه په همدې کې رخصتي خلاصه شوه له یوې میاشتې نه زیاته موده تېره شوه یوه ورځ له ملاشمس الدین سره ناست وم چې خبره بیا په ښکلا پورې یاده شوه راته ویل یې چې نور بې ځایه فکرونه پرېږده تا له هغې سره خپله خواخوږي څرګنده کړه نور هغه خپل تقدیر ته پرېږده دهغې به قسمت کې به همدا وي خدای به یې ساتي خپل عادي ژوند پیل کړه کله چې له خبره واده وکړې هر څه به دې هېر شي.
د هغه داخبره راباندې ښه ونه لګېده د لومړي ځل لپاره ورته غوصه شوم ملاصیب اخبره که یو عامي کړې وی څه خبره نه وه خو ستا غوندې کس سره دا خبرې بدې ښکاري چې داسې شوه نو بیا انساني خواخوږي او انسانیت څه شو تا نه دي اوریدلي چې

زړه یې مه بوله تور کاڼی د صحرا دی
په لیدو د زخمي زړه چې زخمي نه شي

ملاشمس الدین وخندل او زیاته یې کړه
سلطانه زما مطلب دا وو چې معلومه کړم هغه څومره درباندې کرانه ده نو چې داسې شوه نو یوازې یو ډول هغه ته نجات وکولی شې.
څه ډول؟
هغه داسې چې ښکلا د خپل ژوند ملګرې کړې او د هغه لپاره مرستندوی شې ستا له خبرو ښکاري چې هغه هم ښکلې ده هم ځوانه یوازې غربت او بې کسۍ دې حالت ته راوستې ظاهرآ دا خبره را باندې ښه ونه لګېده خو چې سوچ مې وکړ له دې نه پرته زما سره همکارۍ بله لار نه وه ماسپښین دواړه له جوماته

ووتو دخیمو په خوا مو ورو ورو په سرک قدم وهلو او ددې کار په امکاناتو مو خبرې کولې ملاشمس الدین ویل چې په دې کې هېڅ عیب نه شته دثواب کار دی خو ستونزه دلته ده چې اوس دهغې درک نه شته یوازې دردونکی داستان یې درکړی او نوره پته یې نشته بله دا چې ستا د پلار راضي کول هم اسان نه دي هغه به دوخته ستا لپاره کومه بله نجلۍ د ژوند د ملگرې په توگه ټاکلې وي.

***

دیوې میاشتې په اوږدو کې بله کیسه دا شوې وه چې پلوشې ته هماغه پاڼې لاسته ورغلې وې او کله به چې زه په پوهنتون کې وم نو مور ته به مې یې ویلې او ټولو به ورته او ښکې تویولې یو ماښام چې کورته ورننوتم گورم چې پاڼې د پلوشې په لاس کې دي او هغوی ته یې لولي زما په لیدو یې رنگونو بدلون وکړ خو ما هېڅ هم ورته ونه ویل ځان مې غلی کړ او اجازه مې ورکړه چې داستان ته ادامه ورکړي وروستۍ برخه یې چې لوستله نوماهم ورسره وژړل مور مې په سلگو کې راته ویل چې که دغه نجلۍ راپیدا کړې نو زه په کورکې ځای ورکوم اوبال لري د مور مهربانۍ زه نورهم ډاډه کړم باید ووایم چې ما د ملاشمس الدین خبره منلی وه او فیصله مې کړې وه چې له ښکلا سره په واده کولو نور هغه او وړوکې شگوفه له دغه بدمرغیو ژغورم خو په مخکې لا خنډونه وو اود پلار نه ویرېدم هغه ته معلومه وه چې په کلي کې د خپل تره د لور ښکلا سره مینه لرم ممکن نو زما واده به یې ددومره دوښمنۍ سره سره ورسره کړی وو ځکه هغه د مینې مخالف نه وو خو دیوې پردېسې نجلۍ سره په واده چې څوک ونه لري دهغه راضي کول راته گران وو ښه مې وبلله چې لومړی خبره د مور سره شریکه کړم ما هم همداسې وکړل مور مې په لومړي غبرگون کې راته په غوصه شوه بد رد یې راته وویل خو وروسته یې چې زما پریشاني او خفگان ولیده په حالت کې یې یوڅه بدلون راغی راته ویې ویل چې دهمدې نجلۍ درک ولگوه زه یې یوځل گورم که مې خوښه شوه بیابه کوښښ وکړم چې پلاردې راضي کړم دازمالپاره یوښه زېری اودبري پرلورلومړی گام وو دراتلوونکې جمعې په ورځ مې خبره دجمعې له لمانځه وروسته ملاشمس الدین سره شریکه کړه هغه هم خوښ شو له لمانځه وروسته په گډه دهغه خېموخواته ورغلو چې همدغه مهال په کې دغه کډوال اوسېدل له څوخېمواخواتېرشوو یوسپین ږیری په مخ راغی سلام موپرې واچوو اوبیاموڅنگ ته کړملاشمس الدین ورته دښکلاځانگړتیاوې وویلې اودهغې پوښتنه یې ورځخه وکړه سپین ږیری لږ فکروکړاوبیایې ځواب راکړ.

دگوربت اکانړوریادوی هغه پېژنم ډېره شریفه نجلۍ ده پخوایې ډېردرپه درژونددرلوداوس موسیسې ورته دوه درې کوټې جوړې کړې اوهلته وړاندې دخېموپه سرکې په یوه خېمه کې زموږ ماشومانوته درس وایي فکرکوم تاسې هم موسیسې واله یاست مادهوځواب ورکړاودمننې په ویلودهماغه دوه دریوکوټوخواته چې له سمنټي بولوکوڅخه جوړوو ورغلو له وړاندې نه دماشومانواوازونه راتلل چې په لوړاوازېې سبق ویلوخوچې ورنږدې کېدودزړه درزامې زیاتېدله اجازه مووغوښته اوملاشمس الدین ورووړاندې شو یوځل بیامې ترمړاوو ښولاندې دهغې په توروواوغټوحیاناکوسترگوسترگې

ولګېدې ، ښکلاکتاب په لاس کې نیولی وواوماشومانوته یې سبق ویلودهغې په رنګ کې مې هم
پوره بدلون حس کړدلېونی، په څېرله ملاشمس الدین وړاندې راتېره شوه اوماته یې سلام وکړ
نوریې په رپېدونکوشونډویوه خبره هم نه راتله یوازې دومره یې راته وویل پلاردې څنګه دی هغه
یووخت ناروغ وو
ماهم ترې مننه وکړه اودصحت دعا مې ورکړ
ورته ومې ویل شاګردان دې څنګه دي ؟
ځواب یې راکړ
ښه دي له لوست سره ډېره مینه لري ته ګوره چې زموږ خواته بیخي راګوري هم نه خبره مې ورپرې کړه
اخېرتاغوندې ښوونکې لري ځکه خواوس.....
یوقدم شاته شوه اوپه ټیټ غږ یې وویل
هغه زماامانت دې څنګه کړ
زه لږ حیران شوم چې اخیردازماسره کوم امانت لري
ورته ومې ویل کوم امانت !؟
په شونډویې پیکه خنداوغوړېده
ولې هغه پاڼې درته یادوم ته هم لکه چې زماغوندې هېرجن شوی یې !
په زړه کې مې یوځل بیاددردڅپه تېره شوه ورته ومې ویل
ښکلاوبښه چې هغه مې رانه ورکې زه نه وم خبرچې تاسې دلته یاست خوتابایدزه په دغه داستان دومره
نه وی ځورولی
هغه لږجدي شوه
خوتاویل چې غواړم ستادژوندپه اړه معلومات ترلاسه کړم همدادې غوښتل
پام مې شو چې ملاشمس الدین مې هم ترڅنګ ولاړدی اودیوه ماشوم نه دیني پوښتنې کوي اوموږ
هسې دتوقع خلاف په خبروکې دومره وړاندې تللي یو ورته ومې ویل
وبښه دازماملګری ملاشمس الدین دی په ابراهیم بن ادهم جومات کې مامت لري
مخ یې نورهم په پړووني کې پټ کړځواب یې راکړ
هو پېژنم یې هروخت په لاسپیکرکې دهغه مسئلې اورم نام خدا شه اوخوږ ژغ لري ډېرښېک انسان دی
یوڅه غلې وه اوپه ورخطایی یې زیاته کړه
خوومونه ویل چې څنګه مودلته.......
مخکې له دې چې خپله خبره بشپړه کړي زه یې په خبره کې ورولوېدم
ملاصیب غواړي ستاله.....وبښه له ګوربت اکاسره وګوري هغه چېرته دی لږجدي شوه زما خسریادوئ؟
داخل زمانه وړاندې ملاشمس الدین ځواب ورکړ

هو خورکی، هغه چېرته دی ؟
وړاندې یې یوې وړې خېمې ته ګوته ونیوه چې تېږواوخښتویوه باره ورنه تاوو وه اوپه رنګارنګ جنډوپوښل شوې وه
په هغه خېمه کې دی خوارکی، لژناروغ دی دازماشومه به درسره لاړه شي دټولګي خواته په منډه لاړه راته څرګنده شوه چې لهجه یې اوس هغه پخوانی، نه ده بیاهلمندی، شوې ده
بېرته زرراغله یوه وړه نجلۍ یې زموږ خواته راولېږله داهماغه ماشومه شګوفه وه چې ماپخوالیدلې وه اواوس ډېره ډنګره شوې وه
له دواړوسره یې سترې مشي وکړل اوبیاورپسې دخېمې په لورروان شوو دیوې وړې خېمې په مینځ کې دشلېدلې کټ ترڅنګ یوبوډاسړی پروت وو اوزګېروي یې کول په بل کونج کې څولوښي اوزړې برستنې ایښې وې شګوفه مخکې شوه اوپه بوډاسړي یې غږ کړ
باباملاصیب راغی تاسره یې کاردی
ګوربت اکاپه ځای په سختۍ، راکښناست اوزموږ خواته یې وکتل په یوه خالي ځای کې چې زړه خوپاکه سطرنجي په کې غوړېدلې وه کښناستواوداوړدوخبروحال اواحوال پوښتلووروسته ملاشمس الدین خبره وریاده کړه ګوربت اکابې له دې چې څه ووایي دهغه لاس یې پوزې ته اوچت کړښکل یې کړاوزیاته یې کړه
مولوي صیب ته دخیرپرښته یې داخوبه دې په مالوی احسان کړی وي زماهسې هم په دې نړۍ، کې وروستۍ، شپې اوورځې دي ښکلالورمې بله پناه نه لري زه یې ګورم چې له همدې غمه هره ورځ اوشپه ترسهارپټې اوښکې تویوي هغه ماته وایي چې ستاناورغۍ، اوزهیرحالت ته ژاړم خوزه پوهېږم ماهم ځواني تېره کړې دهغه سره له دې نه زیات هم دخپل عزت وېره ده زه پوهېږم چې ښکلالورمې له مانه هم زیات له خپلې لورشګوفې اوعزت سره مینه لري یوه ځوانه پښتنه بایدهمداسې وېره ولري بیاددې غوندې چې بې له خدایه اومابله سرپناه نه لري هغه زمادورازه کونډه ده خوماته له لورکمه نه ښکاري زمادکورنۍ، دټولوغړوببلتون نورزماملادتل لپاره ماته کړې ده که نن وي که سبازه به په دې خاوره خپله آب دانه ختمه کړم او....
لږ دمه شوبیایې خبروته دوام ورکړ
دژوندستونزو نورزماپوښتۍ، ماتې کړې دي یوچاچې ټول عمرپه خانۍ، کې تېرکړی وي اوپه دسترخوان یې دچم فقیران اوملنګان هروخت راټول شوي وي نوداوسنی سوالګرژوندورته بې اجله مرګ دی...
زه اوس دځان له پاره نه یوازې دشکلالپاره اندېښنې کوم چې دیوې ځوانې اوبې سرپناه سیاسرې اینده به څنګه کېږي ؟

هغه کونډه ده خوځوانه نجلۍ ده .....په سترګوکې يې اوښکې راډنډشوې اوله څه ځنډوروسته يې بياخبروته دوام ورکړ
زه نورهغه ... هغه ستاپه زولۍ کې دراچوم ملاشمس الدينه ! ماستادفيض اوبرکت خبرې پخواهم اورېدلي وې زه خبرېدم چې څوځله دې په جومات کې زمونږ سره دمرستې غږ اوچت کړی دی
يوځل بياغلی شو بيايې زماخواته راوکتل اوسترګې يې راغونډې کړې
بچيه ته کټ مټ زماوراره سلطان ته ورته يې لکه چې خدای تالا(تعالی) مې سوالونه قبول کړل تاپه مالوی احسان وکړښکلابه ستاکورودانه نه بلکې ستاوينځه اوغلامه به وي هغه ډېره دردېدلې ته يې خوشحاله وساته هغې له دې پخواهم څوځله په خبروکې ستاپه اړه ماته څه ويلي وو خوزه نه پوهېدم چې هغه ته يې
داهغه شېبې وې چې زمونږ ددريوواړوله سترګونه ددرد ، خوښۍ ايثاراومينې اوښکې راماتې وې اوشګوفې حيران حيران مونږ ته کتل دهغې څېره کټ مټ خپلې مورته ورته وه اوان له دې ماشومتوبه يې په څېره کې هلمندۍ غرنۍ ښکلاپه څپووه

***

په همدې جريان کې يوه بله مياشت هم تېره شوه مورمې يوه ورځ له پلوشې سره هغلته ورغلته ورغله له ښکلاسره يې په خبرې کړې وې کله چې راغله نودهغې دښايست اومظلوميت داستانونه يې بيانول پوره ورڅخه متاثره وه هڅه مې داوه چې پلارمې راضي کړي اوښکلاخپل کورته راولي پلارته مې يې داهم ويلي وو چې سلطان زو ی مې بې له دغې نجلۍ دبل چاسره واده نه کوي داخبره که هرچاته وکړې چې يو دلوړوزده کړوخاوند ځوان دې ديوې همداسې سيالې خوکونډې سره دژوندشريکولوته غاړه کېږدي ورته عجيبه ښکاري خودلته دمينې اوانسانيت يوه ګډه جذبه اوپاکه تلوسه موجوده وه چې له انساني همدردۍ پيداشوه په مينه وپالل شوه اوملاشمس الدين دبري تردرشله ورسوله له ښکلاسره تريوځل ليدووروسته مې پلارهم له هغې نه اغېزمن شو ظاهرا يې بياهم په پخوانوښکنځلوولمانځلم اوپيغورونه يې راکړل نيمګړتيايې يوازې بې وزلي اوبې کوري و ه خو زه اوس دې ټولوته تسليم وم اوخپله پرېکړه مې کړې وه چې ښکلابه ببرته دخوښيوپه باغ اوبن ورګډوم پلارمې په نه زړه غاړه کېښوده په کومه ورځ چې ښکلازماپه نوم شوه له هغې نه دوه ورځې وروسته ګوربت اکاله نړۍ نه سترګې پټې کړې اودژوند پېټۍ يې له اوږوکوزکړدهغه جنازه ملاشمس الدين وکړه
زه چې کله خېمې ته ورغلم ګڼې ښځې راغونډې وې ښکلامې وليده چې له منڼې په ډکوسترګويې زماخواته راوکتل اوپه شونډويې له هيلوډکه موسکاخوره شوه په راتلونکې اونۍ کې زمونږ واده ترسره شوملاشمس الدين زمااوښکلانکاح وتړله واده زمونږ په کورکې ترسره شو دومره ګڼه ګوڼه نه وه نږدې دوستان موټول رابللي وو دغه محفل وړوکی ووخوخنداپه کې ښه پرېمانه وه دوستانوبه يوبل ته

له ټوکي ترغوړ ورتېرو له چې سلطاني په ايرو کې لال وموند ه په لومړي ځل مې حس کړه چې پلارمې هم
په دغه پرېکړ ه څومره خوشحاله دی او دغه کارزما ايثار ګڼي
يوه ورځ په خپله کوټه کې ناست وم ښکلا راته وويل
سلطانه !
ته کټ مټ هماغسې يې زه فکرکوم چې هغه بېرته راژوندی شوی دی او ستاپه جامه کې زماترڅنګ
ناست دی ماچې لومړی ځل وليدې نوفکرمې وکړچې دهغه روح زماپوښتنې ته راغلی ماوخندل په مخ
مې يوه وړه څپېړه ورکړه.
او ته هم زمادکلي ښکلا ته ورته يې چې زه په پرې مين وم دا تصادف بې څه نه نه دی چې تاته يې يوځل
بياسلطان او ماته يې ښکلا پيداکړه داوړو وخندل چې په دې کې زموږ دکوټې ورخلاص شو شګوفه
په منډه راغله زماغېږې ته يې په خندا ځان راګزارکړ
پلارجانه !پلارجانه ! ميونداوبه راشيندي

جلال اباد ښار
۵\۸\۱۳۸۸

دلیکوال چاپ شوي اثار

۱-سانده (شعري ټولګه)
۲- دژوند لوبه(ناول) ژباړه
۳-تلپاتې درد (ادبي ټوټې)
۴-ښکلا(ناول)
۵-وروستی فصل (لنډې کیسې)
۶-ګوره چې هېرمې نه کړې (تذکره)
۷-بې وطنه (لنډې کیسې)
۸-مونوګراف لیکنه
ناچاپ
۱-په نړیوالو ادبیاتو کې دټاګورونډه (څېړنه)
۲-بندیوان (ناول)
۳-تبعید (د سید جمال الدین افغان له افکارو جوړ داستان)ژباړه